

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 32
Rugpjūtis - August 20, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- **Rygoje rugpjūčio 13 d.** atidaryta nauja nuolat veikiančio Baltijos Asamblėjos sekretoriato įstaiga. Ji įsikūrė Rygos senamiestyje, Bastėjos gatvėje. Naujosios įstaigos atidaryme dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų Baltijos Asamblėjoje vadovai Laima Andrikienė, Romualdas Ražukas, Trivimi Velliste.

- **Kauno arkivyskupas** metropolitas Sigitas Tamkevičius rugpjūčio 13 d. pašventino Gerojo Ganytojo parapijos bažnyčios ir parapijos namų kertių akmenį. Naujosios bažnyčios projekto autoriai – architektai Algimantas Kančias ir Marius Preisas maldos namams pasirinko netradicinį architektūrinį sprendimą. Pasak jų, arti tūkstančio kvadratinį metrų bendro ploto moderni bažnyčia turės šarvojimo salę, motinos ir vaiko kambarį, patalpas jaunimo susitikimams.

- **Kaip pranešė bendrovės "Lietuvos energija"** vadovai, Baltarusijos Vyriausybė pradėjo grąžinti skolą Lietuvai už parduotą elektros energiją. Nuo liepos vidurio jau sugrąžinta 30 mln. 800 tūkst. litų. Rugpjūčio 11 d. skola sudarė 365 mln. 100 tūkst. litų.

- **Gerinant Kauno miesto** bei regiono įvaizdį, turizmo įmonių paslaugų kokybę ir jų veiklos koordinavimą, Kaune įkurtas Regiono turizmo informacijos centras. Lėšų jo įkūrimui ir veiklai skyrė Kauno apskrities viršininko administracija, Birštono ir Kauno miestų bei Kauno rajono savivaldybės. Naujajame centre bus surenkama, susisteminta bei nuolat atnaujinama miesto svečiams aktuali informacija apie viešbučius, maitinimo įstaigas, bankus, nuomos punktus, prekybos centrus, susisiekimo priemonių tvarkaraščius. Visa informacija miesto svečiams bus teikiama nemokamai.

- **Nuo rugpjūčio 13 d.** laikinai sustabdytos finansinių sunkumų turinčio "Litimpeks" banko svarbiausios bankų operacijos. Jeigu versijos dėl naujų užsienio investuotojų ketinimų artimiausiu metu nepasitvirtins, Lietuvos banko valdyba vėl svarstys padėti "Litimpeks" banke ir priims galutinį sprendimą. Tikėtina, jog greičiausiai bus apsispręsta pradėti banko bankroto procedūrą.

- **Statistikos departamentas** skelbia, jog liepos mėnesį, palyginti su birželiu, labiausiai atpigę maisto produktai ir nealkoholiniai gėrimai - 1,3 procento. Per liepą sviestas atpigę 1,7 procento, grietinė - 1,6 procento, nenugriebtas pienas - 1,5 procento, varškė - 1,4 procento, kiaušiniai - 1,2 procento, fermentiniai sūriai - 1,1 procento.

- **Lietuvos Finansų ministerija** parengė 1999 metų valstybės biudžeto išlaidų mažinimo 600 milijonų litų projektą, kurį Vyriausybė ketina svarstyti rugpjūčio 25 dieną.

TRYŠ BALTIJOS ŠALYS DRAUGE MINĖS BALTIJOS KELIO DEŠIMTMETĮ

Rugpjūčio 23 d. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje įvairiais renginiais bus pažymimas Baltijos kelio dešimtmetis.

Rugpjūčio 23-ją Vilniaus Aukštutinėje pilyje ant išlikusio bokšto sienos bus atidengta atminimo lenta. Per tris buvusias sovietines respublikas nusidriekusi rankomis susikibusių žmonių grandinė prasižėję Vilniuje būtent prie pilies bokšto durų.

Lietuvos sąjūdis tą dieną sostinės savivaldybėje surengs savo konferenciją.

Lietuvos sąjūdis įvairių rajonų žmones kviečia sugrįžti į kelio atkarpas, kur jie žmonių grandinėje stovėjo prieš dešimt

ty metų.

Taip pat planuojami renginiai prie Lietuvos ir Latvijos bei Latvijos ir Estijos sienų.

Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas Romas Butūra BNS sakė, kad rugpjūčio 23 dieną prie pasienio postų bus surengtos vakaronės, iš Vilniaus ir Talino startuos dviratininkai, kurie planuoja pasiekti Rygą tą pačią dieną. Rygoje šia proga vyks mitingas ir koncertas "Rock for Europe: Let's make Baltic chain to united Europe", kuriame dalyvaus visų trijų Baltijos valstybių politikai.

Visose trijose Baltijos valstybėse šia proga bus atidaromos Baltijos keliui skirtos fotopa-

rodos, bus išleistas specialus pašto ženklas, o "Internetu" pasirodys šios akcijos dalyviams skirtas puslapis.

Daugumą renginių tiesiogiai transliuos visų trijų Baltijos valstybių radijas ir televizija.

1989 metais šimtai tūkstančių Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojų sudarydami gyvą grandinę, susikibo rankomis siekdami pademonstruoti savo solidarumą. Ši grandinė nusidriekė nuo Vilniaus iki Talino.

Taip jie pažymėjo 1939 metų rugpjūčio 23 dieną pasirašyto Molotovo-Ribbentropo pakto metines, pagal kurį Baltijos valstybės buvo įtrauktos į SSRS sudėtį.

Omnitel Laikas

Kryžius Šiaurėje

J. Kazlauskio nuotr.

AR ATSIMERKS TEMIDĖS AKYS?

Artėja rugpjūčio 23-ioji - Ribbentropo ir Molotovo gėdingo pakto pasirašymo diena, išaušusi prieš 60 metų. Per šį laikotarpį pasaulio tautos šimtų, gal tūkstančius kartų prakeikė ir pasmerkė fašizmą, jo pragaištingą ideologiją, atvedusią žmoniją į holokaustą, pasmerkė genocido vykdytojus ir persekioja juos iki šios dienos, reikalaujamos atsakyti už įvykdytus nusikaltimus. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, tuoj pat nugalėtojų pastangomis buvo surengtas Niurnbergo procesas, ir be jokių išlygų rudojo genocido vykdytojai gavo tinkamą atpildą. Ne vienas hitlerinio štabo vadeiva bei generolas atsidūrė kartu su juo.

O raudonojo genocido vykdytojai, į aną pasaulį pasiuntę dešimteriopai daugiau nekaltų aukų, KGB rūsiuose, gulaguose, speigračio "krematorijose" išžudė milijonus, kai kurias tautes likvidavę iki patvirtinio žmogaus, dar ir šiandien tebėra nenuteisti, nepasmerkti jų žygius laimėjusi ir skatinusi bolševikų ideologija.

Raudonojo teroro vykdytojai ypač uoliai darbavosi mažutėje Lietuvos valstybėje, kurios gyventojai iš visų Rytų Europos tautų išdriso priešintis nuožmiai okupacijai. Daugelis budelių tebevaikšto mūsų miestų gatvėmis, šildosi juos globojančių valstybių užančiuose. Nacių nusikaltėliai pagrįstai gali parodyti šitokio atlaidumo tolygiems bendrams, vietoj saviškos nešiojusiems penkiakampes ir pjautuvo su kūju ženklus. Daugelis raudonųjų budelių savo dieneles nubaigė ar tebebaigia gaudami nemažą personalines pensijas, didžiūdamiesi ištikimybę kompartijai, lepindamiesi Krymo, Kaukazo ar kitose Rusijos ir

Vakarų šalių užuovėjose. Jau kelerius metus Lietuva ketina atlikti Temidės akis ir išreikauti, kad teisingumo žiniai būtų atiduoti Vokietijoje tarpstantis kagėbistas Slavinas, vienas žiauriausių pokariu siautėjusių sadistų Lietuvoje, KGB pulkininkas Dušanskis, besiglaustantis po Izraelio sparnu, Rainių miškio uoliausias budelis Raslanas, tebekiūtantis Pamaskvio vilose. Deja, teisingumo ir dangaus keršto besišaukiantis balsas iki šiol sočios ir taikios Europos tebėra neišgirstas ar nenorimas girdėti: reikalaujama susitaikyti ir atleisti. Pasaulio didžiosios galybės, besipuikuojančios demokratijos ir teisingumo vėliavomis, Lietuvos auką - kas trečią nukentėjusį nuo bolševizmo gyventoją, dešimtis ir šimtus tūkstančių nužudytų - matyt, tebelaiko ne itin reikšminga ir mažą, dėl kurios būtų verta sudrumsti nusistovėjusią ramybę, užliūliuotą sąžinę. Peršasi išvada, kad už vieno tautų žudymą bei naikinimą nusikaltėliai yra persekiojami ir baudžiami, o kitas galima skriausti, naikinti, žeminti, tyčiotis iš jų ir būti nenubaustiams. Nejaugi žmonija taip ir peržengs dvidešimt pirmojo amžiaus slenkstį, nepasmerkusi pragaištingos, kur kas pavojingesnės žmonijai bolševikų ideologijos negu fašizmas ir nepatraukusi atsakomybės raudonojo genocido vykdytojų? Jei šito neįvyks, į naująją epochą bus įžengta su ryškia gėdos dėme, bylojančia, jog dvidešimtam amžiuje buvo leidžiama žudyti ir naikinti ištisas tautas, nebijant jokios bausmės.

Pasirodo, Lietuvai, istorijos vingiuose patyrusiai šilto ir šalto, išbandžiusiai įvairiausias prisitaikymo ir vingrybių priemonės, siekiant išlikti, ir šian-

dien belieka patikimiausias ginklas - kantrybė, atkaklumas ir viltis žadinanti Europoje snūduojančią Temidę.

Kaip pavasarį žiniasklaida skelbė, Lietuvos politinių kaulinių ir tremtinių sąjungos bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro iniciatyva pradėta ruošti surengti Vilniuje tarptautinį kongresą "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas". Tai būtų simboliškas antrasis Niurnbergo procesas. Jau sudaryta 24 asmenų komisija, pasiskirstyta darbais, sistemama dokumentinė archyvų medžiaga, ieškomi nusikaltimų vykdyto liudytojai. Kviečiame prie šio renginio prisidėti ir kitas nuo bolševizmo nukentėjusias šalių bendruomenes. Kongresą buvo manyta surengti spalio mėnesį, tačiau dėl didelės darbų apimties, matyt, prisieis atidėti iki kitų metų pavasario.

Birželio 28 d. Romoje vyko konferencija "Tai neturi pasikartoti!" - savotiška minikongreso repeticija. Tikslu būtų didelio ir kilnaus, tačiau ne viskas vyko taip, kaip norėta.

Keturios dešimtys lietuvių, praėjusių tremtį ir gulagų salynus, tą dieną susirinko Rusų ekumeninio centro nedidelėje salelėje. Per keletą minučių ant lentynėlių ir stalų buvo suruošta atsivežtų nuotraukų ir kitų relikvijų parodėlė. Buvusi partizanė Jadvyga Galinytė iš Marijampolės rajono Menštrakių kaimo (dabar gyvenanti Lazdiuose) atsigabeno net spec. lagerių rūbą su įmuštais nugaroje numeriais, motinos rašytus laiškus, išsiuvinėtus nosinaitės dydžio drobėlėse, o ant šventiškos baltos bliuzelės prisisegė Prezidento įteikto apdovanojimo ženklą.

Konferenciją pradėjęs Italų ir lietuvių kultūros centro viceprezidentas Andrea Damilano (nukelta į 4 psl.)

1999 M. LIEPOS MĖN. LIETUVOS TARPTAUTINĖS ATSARGOS

1999 m. liepos pabaigoje Lietuvos oficialiosios tarptautinės atsargos sudarė 1282,1 mln. JAV dolerio. Per mėnesį jos sumažėjo 30,6 mln. JAV dolerių arba 2,3 procento. Oficialiųjų tarptautinių atsargų mažėjimą liepos mėnesį lėmė šalies vyriausybės operacijos konvertuojamosiomis valiutomis Lietuvos banke bei lito ir bazinės valiutos keitimo operacijos, kai Lietuvos bankas pardavė komerciniams bankams

15,2 mln. JAV dolerių daugiau negu nupirko. Atsargų mažėjimą šiek tiek kompensavo kitų užsienio valiutų stiprėjimas JAV dolerio atžvilgiu. Komercinių bankų privalomosios atsargos užsienio valiutomis liepos pabaigoje sudarė 92,2 mln., Tarptautinio Valiutos fondo paskolos Lietuvos bankui - 90,1 mln., o Centrinės Vyriausybės indėliai užsienio valiutomis - 119 mln. JAV dolerių.

Lietuvos banko Ryšių su visuomene skyrius

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PO RUSIJOS PREMJERO ATLEIDIMO TIKISI TOLESNIO GLAUDAUS BENDRADARBIAVIMO SU RUSIJA

Lietuva tikisi, kad Rusijos prezidentui Borisui Jelcinui atleidus Vyriausybę, bendravimas išliks toks pat glaudus, kaip iki šiol.

"Tikimės draugiškų, šiltų santykių ir gero darbo su Rusija", sakė premjero atstovas spaudai Jonas Čekuolis.

Prezidentas B. Jelcin rugpjūčio 9 d. atleido šalies ministrą pirmininką Sergejų Stepasina ir jo vyriausybę, kuriai nurodyta laikinai eiti pareigas.

Tai jau ketvirtas šalies vyriausybės vadovas, atleistas per pastaruosius 18 mėnesių.

Laikinuoju premjeru prezidentas paskyrė Federalinės saugumo tarnybos (FST), buvusios KGB, vadovą Vladimirą Putiną.

Lietuvos ministras pirmininkas Rolandas Paksas ir S. Stepasina buvo susitikę Maskvoje birželio pabaigoje ir pasirašė pluoštą susitarimų.

Omnitel Laikas

PREZIDENTAS PASVEIKINO POETĄ A. NYKĄ-NILIŪNĄ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino poetą Alfonsą Nyką-Niliūną 80-ties metų jubiliejais proga. "Jūsų kūrybinė bei asmeninė biografija, tiesioginis sąlytis su tragiškiausiais amžiaus įvykiais, tautos bei valstybės istorija pelnytai laikomi šviesaus žmogiškumo ir ištikimos tarnystės savajai tautai pavyzdžiu", - sveikinimo telegramoje teigia Lietuvos vadovas.

Poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas (tikroji pavardė - Čipkus) gimė 1919 metais Nemeikščiuose, Utenos rajone. Studijavo Kauno, Vilniaus, o 1944 metais pasitraukęs iš Lietuvos, Vokietijos universitetuose. Ap-

sigyveno Amerikoje, dirbo Kongreso bibliotekoje Washingtone. 1946 metais išleido eilėraščių rinkinį "Praradimo simfonijos". Nuo to laiko kas keletą metų pasirodo vis naujos jo kūrybos knygos. Poetas yra išvertęs Šekspyro, Elioto, Dantės, Vergilijaus kūrinių, paskelbęs recenzijų. Alfonsas Nyka-Niliūnas yra vienas iš stambiausių veikalo "Lietuvių egzodo literatūra 1945-1990" autorius.

A. Nykos-Niliūno jubiliejui skirtas vakaras buvo surengtas Kaune, Maironio literatūros muziejuje. Čia taip pat atidaryta paroda, pasakojanti apie šio išklausaus mūsų išeivijos poetą gyvenimą ir kūrybą.

ELTA

LIETUVOS AMBASADA IŠ BONOS KRAUSTOSI Į BERLYNĄ

Lietuvos ambasada rugpjūčio 15 d. iš Bonos persikėlė dirbti į Berlyną.

Kontoroms skirtame keturių aukštų name, esančiame Katharinenstrasse gatvėje, Lietuvos ambasada įsikurs 700 kvadratinį metrų ploto patalpose.

Ligšiolinė ambasados būstinė Bonoje užėmė 650 kvadratinį metrų ploto pastatą.

Ankstesnėje Vokietijos sostinėje lieka Lietuvos ambasados Bonos skyrius.

Vėliau ambasada Berlyne

įsikurs naujame pastate, kurio projektas baigiamas rengti ir rudenį turėtų būti paskelbtas konkursas dėl statybos.

Vakarų Europoje tai bus pirmoji specialiai Lietuvos diplomatinei atstovybei suprojektuota ir pastatyta ambasados būstinė.

Kol kas nežinoma, kada diplomatai įsikurs naujajame pastate, kuris turėtų įsikilti sklype, Lietuvos dar 1926 metais įsigytame šiam tikslui.

Omnitel Laikas

"AŠ NETIKIU..."

"Aš netikiu nė viena partija, nė vienu judėjimu, išskyrus tuos žmones, kurie nuoširdžiai nori gero mūsų žmonėms ir kurie konstruktyviai kritikuoja valdžią", pareiškė Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka. Kalbėdamas apie opoziciją, A. Lukašenka pareiškė, kad nėra jokios opozicijos - yra tik Gončiaro ir Šareckio, Gončiaro, Šareckio, Šuškevičiaus ir Bogdankevičiaus peštynės. Mes nesiruošiamo jiems kurti autoriteto ir sėsti prie vieno stalo, pareiškė prezidentas, pridūręs, jog "jei jie nori daryti gera mūsų šaliai, tai jiems nereikia bėgti į užsienį, o daryti gerą namie".

ELTA

MIRĖ TĖV. KORNELIJUS BUČMYS, OFM

buv. ilgametis "Darbininko" vyriausiasis redaktorius. Mirė staiga rugpjūčio 16 d. Kennebunkport, ME, pranciskų vienuolyne. Žinia gauta prieš pat išvežant "Darbininką" į spaustuvę. Laidotuvės numatytos ketvirtadienį, rugpj. 19 d. Šv. Jono kapinėse, Pranciskų sklypelyje. Daugiau sekančiuose "Darbininko" numeriuose.

Komunizmo nusikaltimų įvertinimas

1. Komunizmo nusikaltimai

Nacizmas žlugo dėl pralaimėto karo. Totalitarinis komunistų režimas daugelyje valstybių žlugo dėl demokratinio judėjimo spaudimo. Tačiau pasaulyje komunizmas nežlugo. Dar yra komunistinių valstijų (Kinija, Šiaurės Korėja, Kuba), yra valstybių, kurias komunistai valdo tiesiogiai arba kuriose daro didelę įtaką valdžiai. Šiose valstybėse pažeidžiamos žmogaus teisės, jos nestabilios, jų ūkis primityvus.

Komunistai skelbiasi turį tiesos monopolį, sakosi vedą žmones į "laimę" ir prievarta slopina kitaip manančiuosius. Dėl lygybės utopijos (dažnai ta utopija yra tik šydas teroro maniakų siautėjimams pridengti) komunistai nukankino ir nužudė dešimtis milijonų žmonių, sunaikino daugelio šalių ūkį. Visi komunizmo ir socializmo kūrimo būdai ir modeliai siejasi su prievarta ir teroru, nes pati komunizmo idėja gimdo totalitarizmą.

Samprotavimai, kad komunizmo idėja yra humaniška, o tik ji prastai įgyvendinama, yra klaidinantys. Idėja gyvuoja jau 150 metų, bet visi bandymai ją įgyvendinti visuomet baigėsi smurtu ir teroru. Iki šiol nė viena šalis nėra suklestėjusi komunistų valdoma. Komunizmo visuotinės lygybės ir brolybės idealas jiems atėjus į valdžią (dažniausiai jėgos, perversmo būdu) tuojau pat virsta valstybės visagalybės doktrina. Ir imama diskriminuoti socialines bei tautines grupes, varžyti žmogaus teises ir laisves, rodyti nepakantumą nekomunistinėms pasaulėžiūroms, griebiamasi masinių deportacijų ir žudynių. Komunistinėse šalyse sėkmingai veikė tik kalėjimai ir koncentracijos lageriai, bet jose niekada nepavykdavo išauginti pakankamai javų ir pagaminti būtiniausių prekių.

Stephanas Courtois "Juodojoje komunizmo knygoje" teisingai rašo, kad komunistinė sistema, vos tik įvesta, jau savo užuomazgoje ima didinti terora, nes tokia jos esmė. Visi Niurnbergo procese pripažinti nusikaltimai žmonijai buvo

daromi ir komunistų visur, kur tik jiems atsiverdavo galimybė veikti. Tie nusikaltimai yra prigimtiniai pasaulėžiūros ir jo esmės bruožai. Jie yra tikrasis komunizmo turinys.

Šis apibrėžimas yra svarbesnis nei gausybės konkrečių nusikaltimų išvardijimas, kad ir kokie baisūs jie būtų.

Veltui Vakarų intelektualai neigia absoliutų komunizmo blogį. Visos marksistinės-leninistinės organizacijos nuo Paryžiaus iki Pnompenio turėjo vienodą struktūrinį ir idėjinį modelį. Visų jų buvo vienas tikslas - negailestingai kovoti su vadinamaisiais liaudies priešais juos naikinant.

Komunistinių diktatūrų palikimas - didžiausios pasaulio istorijoje politinės žudynės. Per 1917-1989 m. laikotarpį komunistai nužudė 85-100 mln. žmonių.

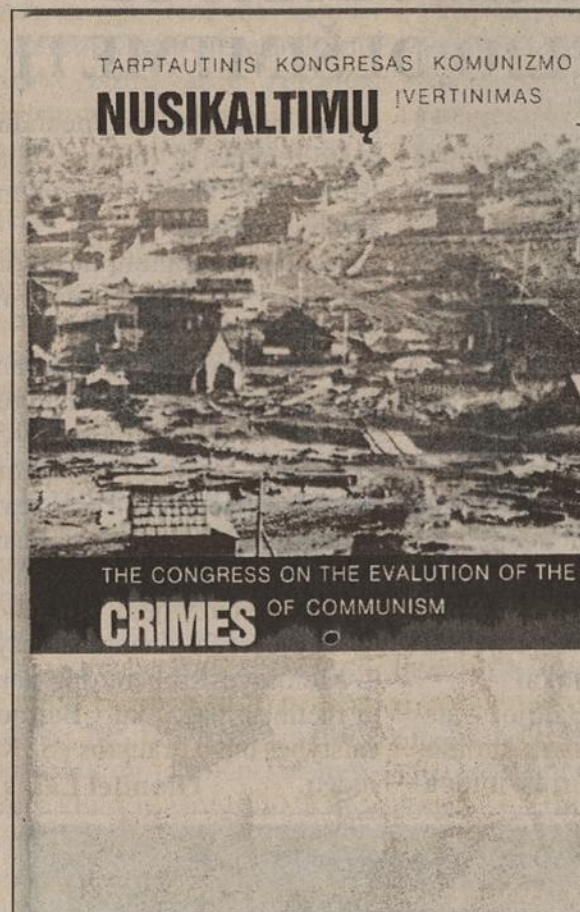
Sovietinės okupacijos metais Lietuva neteko apie 800 tūkst. savo gyventojų. Kalėjimuose buvo uždaryta, į lagerius ir tremti Sibire bei Tolimojoje Šiaurėje išvežta apie 300 tūkst. žmonių. Kas trečias suimtas ir ištremtas mirė nuo kankinimų ir nepakelės atšiauraus klimato. Daugiau nei 30 tūkst. žmonių okupantai nužudė Lietuvoje. Bėgdami nuo komunistų teroro iš Lietuvos pasitraukė daugiau kaip 440 tūkst. žmonių. Per Antrojo pasaulinio karo ir sovietų bei nacių okupacijas Lietuva neteko trečdaliai gyventojų, patyrė 377 mlrd. JAV dolerių materialinių nuostolių.

1998 m. birželio mėn. Berlyne vykusiam Tarptautiniame buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų organizacijų atstovų kongrese buvo pateikti daug faktų, liudijančių komunistų nusikaltimus buvusio "socialgerio" valstybėse. Komunistų valdymo ekonominiai, socialiniai ir ekologiniai padariniai šiose šalyse slėgs mažiausiai dar dvi kartas.

Iš VDR jos egzistavimo metais buvo išvyta apie 3 mln. žmonių, nors sienos buvo uždarytos. Buvo suimta apie 250 tūkst. asmenų. Į Sovietų Sąjungos lagerius išsiųsta 190 tūkst. žmonių, iš jų 60 tūkst. žuvo dėl nepakeliamų sąlygų.

Kroatijoje vien 1945 m. gegužės mėn. komunistai nužudė apie 100 tūkst. žmonių. Po 1971 m. demokratinio judėjimo vėl buvo suimta beveik 100 tūkst. asmenų.

Komunistiniai režimai žudė

Konferencijos proga išleistas knygelės viršelis

ir trėmė ištisas tautas (čečėnus, ingušus, Krymo totorius...). Kad žudynių ir trėmimų tikslas buvo sunaikinti tam tikras politines grupes (genocidas), patvirtina ištremtųjų sąrašai, kuriuose daugiausia moterys ir vaikai. Tremiami buvo invalidai, gimdyvės, net paralyžiuoti liginiai.

Nors komunizmas yra globalinis ir didžiausias XX a. pasaulio nusikaltėlis, jo padaryti nusikaltimai žmoniškumui, tautų, socialinių ir politinių grupių žudynės iki šiol nebuvo nei juridiskai, nei istoriskai nuosekliai nagrinėjamos. Komunizmo ideologija pasmerkta, konkretūs nusikaltėliai nebaudžiami, komunistų struktūros buvusio "socialgerio" dar neišardytos, dėl to iš komunistų diktatūros išsivadavusiose šalyse egzistuoja komunizmo restauravimo pavojus.

Europos šalyse komunistai dangstosi populiaria antifasistų

pseudoetikete. Rytų ir Vidurio Europos valstybėse jie užgrobė laiko svarbius finansinius ir ekonominius svertus. Komunistai skverbiasi į kitas partijas, klasta ir apgaule tampa jų vadovais. Gresia pavojus, kad jie vėl užgrobs valdžią ir vėl pradės kruvinus susidorojimus su kitamais.

Argumentų toli

ieškoti nereikia.

Kroatijoje per pirmus laisvus rinkimus komunistai gavo 5 proc. rinkėjų balsų, per antrus - 30 proc. Vokietijoje SED įpėdinė, pasivadavusi demokratine socializmo partija, per rinkimus buvusioje VDR surinko 20 proc. rinkėjų balsų. Albanijoje praėjus 5 metams po komunistų diktatūros žlugimo jie vėl grįžo į valdžią. Komunistai į valdžią buvo sugrįžę Lietuvoje, Lenkijoje, Vengrijoje. Net tokiose senos demokratijos šalyse kaip Prancūzija ir Švedija komunistų įtaka didėja. Kam

pučijoje, kur raudonieji išžudė 3 mln. žmonių, jie vėl grįžta į valdžią. Jie grįžta griebdamiesi melo, apgaulės, populistinių pažadų.

Pagrįstas yra susirūpinimas, kad atsigavęs ir sustiprėjęs komunizmas vėl imsis teroro.

Prancūzijos ministras pirmininkas Lionel Jospin yra pasakęs, kad idėja, kurią komunistai siekia įgyvendinti, esanti nuostabi. Dešimtys milijonų komunizmo aukų nuo Paryžiaus iki Pnompenio pasaulio visuomenė ir politikus išgąstingai klausia, ar dėl tos "nuostabios idėjos" vėl turės žūti dešimtys milijonų nekaltų žmonių?

Reikia nedelsiant nuvainikuoti ir pasmerkti nusikalstamą komunizmo ideologiją, o komunistų nusikaltėlius surengti tarptautinį teisimą - "Niurnberga-2". Kol komunistinis demonas dar galutinai neatsigavo nuo demokratinio judėjimo jam suduoto smūgio.

pašventinto paminklo, keliems apylinkių seniūnams bei jauniesiems šauliams talkininkaujant, buvo atstatytas partizanų Zigmom Tomkaus bunkeris. O kalbant apie visa kita, ką tas miškas dar slepia, štai - jau šių dienų istorija. Su savo bendrais bėmėdžiodamas R. Jonušas pastebėjo, kad anksčiau miške buvusi lygi vieta netikėtai įdubo. Pradėjus kasinėti, pasirodė, kad ten didelis, bent 7 metrų ilgio bunkeris, apie kurį anksčiau nežinota. Gi paskutinė beveik sensacija yra iš liepos 19 rašto laiško: bekasinėjant surasti žmogaus rankos likučiai. "Šiandien padaviau merui prašymą, skubos tvarka pagal 1992 m. vyriausybės nutarimą Nr. 442 sudaryti atpažinimo, perkėlimo ir įamžinimo komisiją. Po to bendrai pradėsime atkasimo darbus ir, pasitarę su Vyskupu, ieškosime tinkamos palaidojimo vietos."

Šią vasarą lankymasis Telšių apylinkėse buvo ypač įspūdingas: kiek ten rezistencijos istorinių liekanų, kas per pastangos ir besidomėjimas, koks Telšių vyskupas ir vietinės valdžios pareigūnų dėmesys! Gal tai bus vietos žmonėse išlikęs 1941 m. kaimyniniame Rainių miškelyje rusų įvykdytų žudynių palikimas, gal tai Dievo krėslo legendos dvasia.

Tokių kaip birželio 12

Būtina užkirsti kelią komunizmo restauravimui. Reikia kurti mokslo institutus, memorialus, muziejus komunizmo nusikaltimams tirti ir jo aukų atminimui įamžinti. Ateinančios žmonių kartos privalo žinoti apie XX a. siaubo - komunizmo nusikaltimus žmonijai ir žmogiškumui.

2. Kongreso tikslai

Visi Niurnbergo procese pripažinti nacių nusikaltimai žmonijai visame pasaulyje buvo daromi ir komunistų. Komunizmo teroro aukų yra keletą kartų daugiau nei nacizmo. Nacizmas pasmerkta, naciai nubauti. Imtasi tarptautinių prevencijos priemonių, kad nacizmas neatgimtų. Visa tai ir įžvalgu, ir teisinga.

Komunizmas iki šiol nepasmerkta, komunistiniai nusikaltėliai nenubauti. Nėra jokių nacionalinių ar tarptautinių komunizmo įsigalėjimo prevencijos priemonių. O regioninės ar net tarptautinės komunistinės sistemos restauravimo pavojus yra realus.

Komunistinė sistema nebuvo sutriuškinta karine jėga. Ji pasitraukė demokratinio judėjimo jėgų spaudžiama. Pasitraukė, bet neišnyko. Ji gali atgimti kitomis formomis, tačiau su totalitarizmu, nepakantumom kitoms pasaulėžiūroms apraiškomis, linkusi vėl griebtis teroro.

Kongreso tikslas - ieškoti būdų užkirsti kelius arba sumažinti galimybę bet kokioms formoms restauruoti komunizmo. Visuomenėje reikia sukurti nepakantumom atmosferą komunistinei ideologijai, gimdančiai totalitarizmą. Tuomet bus sudarytos sąlygos greičiau žlugti egzistuojantiems komunistiniams režimams. Būtina paskatinti demokratinių šalių vyriausybes ir tarptautines organizacijas atkurti teisingumą, priimti reikiamus tarptautinės teisės aktus, kad komunizmas būtų pasmerkta, komunistiniai nusikaltėliai griežtai nubauti, netaikant senaties. Turi būti numatytos ir patvirtintos tarptautinės galimo komunizmo atgimimo prevencijos priemonės. Be teisingumo nebus ramybės. (nukelta į 5 psl.)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunos šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekiliojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYER FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIU.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSI VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

Dievo krėslo miške

Antanas Dundzila

Dievo krėslo miškas - koks gražus, tautosaka persunktas, anksčiau negirdėtos vietovės pavadinimas. Krėslo žymiu, savaime aišku, šiandien nebelikę. Tačiau ši į pietus nuo Telšių esanti vietovė yra miela ir svarbi.

Pradėkime su priešistorine - to miško pavadinimu. Neatmenamai laikais ten ant kalnelio stovėjęs krėslas. Jame dažnai pats Dievas išsėdėjęs. Laikui bėgant, Dievas vis rečiau ant to krėslo prisėdėjęs, kol pagaliau jį visai pamiršęs... Krėslas stovėjęs, kol tankiu mišku apaugęs. Nuo to laiko sukrypęs, sutrūnijęs ir visai sudūlėjęs. Kai tuos laikus atsimenančių gyvų nebeliko, žmonės mišką legendomis pina, Dievo krėslo vardu pagarbiai vadina.

O dabar, iš priešistorinių laikų - prieš pusimtį metų vykusios kovos prisiminimą ir birželio 12 d. iškilmės. Tai "Šatrijos" rinktinės Žarėnų būrio partizanų 50 metų mūšio minėjimas ir atminimo paminklo pašventinimas. Vyko didelė, gerai suorganizuota, vietinė šventė. Vieno iš iškilmės rengėjų, Telšiuose gyvenančio gintaro meistro Alfredo Jonušo, žodžiais:

"Prieš keletą metų mano brolis Romas, prityręs medžiotojas ir šių miškų žinovas, išgijo metalo iešiklį ir pradėjo tyrinėti keistesnes duobes. Abu žinojome apie 1949 m. vykusį mūšį, kurio salvių triukšmą atsimename gyventuose Telšiuose. Pagal rastas kulų gilzes ir minosvaidžių duobes mums pavyko nustatyti partizanų stovyklos vietą. Vėliau sutikome liudininkų - partizanų Stasį Mlacką ir ryšininką, buv. eglė Vlodą Bidvą. Tikslią nustatėme vietovę ir ją pažymėjome paminklu. Šioje vietoje 1949 m. gegužės 21 d. mūsų partizanai stoji į mūšį. Mūšyje iš mūsų žuvo septyni, keturi paimti nelaisvėn, prasivežti pavyko tik dviems".

Iškilmių metu šv. Mišias aukojo Antanas Vaičius su kunigų palyda. Po Mišių vyskupas pašventino Rezistencijos ir gyventojų genocido pirmąjį paminklą, kuriais vėliau bus žymimos ir kitos rezistencijos istorijai svarbios Lietuvos vietovės. Iškilmėse dalyvavo skautai, šauliai, tremtinių choras ir minia žmonių. Kaip įprasta, dalyviai buvo vaišinami kareiviška koše.

Pernai metais netoli nuo

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Jubiliejiniai metai (3)

Ilgainiui į Romą tiek prigužėjo maldininkų, kad jau nebegalėjo sutilpti nei namuose, nei gatvėse, nei aikštėse. Žmonės nakvojo miesto apylinkėse po medžiais ar šiaip kur nors užuovėjoje. Romoje buvo spūstis. Atvykusieji maldininkai meldėsi ir kalbėjo įvairiausiomis kalbomis, kokios tada buvo žinomos Europoje. Vokiečių kronininkas Tritenius pažymi, kad šio jubiliejaus metais iš Vokietijos į Romą buvo atvykę daug kunigaikščių, vyskupų, abatų, didikų ir nesuskaitoma žmonių minia. O italų istorikas Villani, pats viską stebėjęs, rašo: „Jubiliejaus metais Romoje nuolat buvo 200 tūkstančių svečių – maldininkų, atvykusių iš visų Europos kraštų. Į tą skaičių neįeina romėnai, nei kelyje esą maldininkai. Visi buvo gerai ir sočiai maitinami. Juos viskuo aprūpino miestai. Neteko girdėti, kad kas būtų skundęsis netvarka ar kitomis negerovėmis“.

Popiežiaus Bonifacio bulė aiškiai nustatė, kad jubiliejai įvyksta kas šimtmetį. Tuo būdu antrasis jubiliejus turėjo būti 14 amžiaus pabaigoje. Tačiau jis buvo paskelbtas žymiai anksčiau. Tai atsitiko taip.

Praėjus 48 metams po pirmojo didžiojo jubiliejaus, Romos gyventojai nusiuntė didelę rinktinę žmonių delegaciją pas tuometinį popiežių Klemensą VI, kuris gyveno Avignono mieste, pietinėje Prancūzijoje, ir nuoširdžiai prašė, kad jubiliejus būtų skelbiamas ne kas 100, bet kas 50 metų. Šv. Tėvas, imdamas dėmesį, kad žmogaus gyvenimas yra trumpas, kad daugelis nori dažniau pasinaudoti jubiliejinėmis malonėmis, kad pagaliau ir Senajame Testamente jubiliejus buvo švenčiamas kas 50 metų, išleido naują bulę, kurioje buvo pasakyta, jog ir Katalikų Bažnyčioje šios rūšies iškilmės bus kiekvienais penkiasdešimtais metais. Tuo pačiu buvo pagarsinta, kad sekantis jubiliejus prasidės 1349 metų išvakarėse ir pasibaigs tuo pačiu laiku 1350 metais.

Atleidams laimėti sąlygos buvo paliktos tos pačios, kaip ir anksčiau, tik šalia šv. Petro ir Pauliaus bažnyčių lankymo buvo pridėta ir šv. Jono Laterano bazilika.

Taip pat ir šis antrasis jubiliejus praėjo labai iškilingai, net galima sakyti, iškilingiau už pirmąjį. Romos miestui iškilmes paskelbti bei tvarką palaikyti buvo paskirtas specialus šv. Tėvo legatas kard. Annibale de Ceccano. Ir nors tuomet Europoje siautė maras, keliai buvo blogi ir metalietingi, tačiau į šį antrąjį jubiliejų atvyko dar didesnės tikinčiųjų minios, kaip į pirmąjį 1300 metais.

Šių iškilmių aprašymą yra mums palikęs istorikas Matas Villani, anksčiau paminėto Jono Villanio brolis. Jis savo kronikoje taip rašo: „Atleidams pelnyti Romon keliavo visų tautų, kraštų bei luomų žmonės. Jie keliavo dieną ir naktį, nebedami nuovargio bei kelionės sunkenybių, pilni nusižeminimo ir kantrybės. Kadangi Roma ir apylinkės negalėjo jokių būdu sutalpinti gausių maldininkų, daugelis jų, ypač vokiečių ir vengrų, pasilikdavo atvirame ore, susibūrę tarpnamuose bei nuo vėjo apsaugotuose kiemuose, prie ugnies. Užiegos namai ir viešbučiai buvo perpildyti. Kalėdų ir Velykų laikotarpyje Romoje buvo apie milijoną maldininkų. Vasarą jų skaičius kiek sumažėjo, tačiau rudenį, baigiantis jubiliejui, pakilo iki neįsivaizduojamo dydžio“.

Piligrimų tarpe buvo daug ano laiko įžymybių, vyrų ir moterų. Paminėtina tada dar katalikiškos Švedijos dukra – didelė labdarė ir pranašė šv. Brigita.

(bus daugiau)

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų
tautinė ir socialinė sudėtis
1939 m. pabaigoje–1940 m. rugsėjo mėn.

2

Laikantis sovietinės istoriografijos tradicijos, šiame leidinyje taip pat sąmoningai nepaskelbta tautinė LKP sudėtis 1940 m., neatskleistas neproporcingai didelis tautinių mažumų atstovų skaičius joje. Knygoje taip pat neparodyta partijos valymo įtaka LKP kokybinei sudėčiai, nenurodytas tikslas iš SSRS į Lietuvą atsiųstų komunistų skaičius. Kadangi čia skelbti duomenys ilgą laiką buvo vieninteliai, jie buvo įtraukti į to meto mokslinę apyvertą, paplito ir įsitvirtino sovietinėje istoriografijoje.

Kitas paminėtinas leidinys – kolektyvinė A. Panksejevo, K. Surblio ir A. Elvich monografija „Gyvybinga lenininių partinės statybos principų jėga. Apie kai kuriuos partinės statybos Lietuvos, Latvijos ir Estijos komunistų partijose klausimus (1940 m. birželis–1941 m. birželis)“. Kitaip negu kitose sovietinių istorikų knygose, čia jau nemėginama užtauoti Baltijos šalių komunistų partijų valymo 1940 m., parodyti jį kaip partijai netipiską, tik J. Stalino asmens kulto laikotarpiui būdingą partijos gyvenimo sukrėtimą. Monografijoje LKP valymas apibūrtas kaip bolševikų partijos gretų reguliavimo metodas ir apibūdintas jo procesas. Tiesa, aptariant valymo rezultatus taip pat stengiasi nutylėti ideologiškai nepalankią informaciją. Pavyzdžiui, autorius K. Surblys paskelbė, kad iš 906 partinių dokumentų negavusių asmenų 671 buvo „priešiškas ir LKP gretose nevertas būti elementas“, tačiau nedetalizavo, kokių socialinių grupių ir kategorijų asmenys tai buvo. Šiame leidinyje mėginta nustatyti tikslesnį pagrindinės Lietuvos KP narių skaičių, nors tai darant neišvengta akivaizdaus duomenų nesutapimo. Antai teigiama, kad 1940 m. birželio pa-

Svarus laiškas iš dangaus ŽVILGSNIS Į ŠV. RAŠTĄ

Vaclovas Aliulis, MIC

Pirmąkart visas išsyk

„Dievo laiškas žmonėms, parašytas žmonių kalba“, – taip gražiai apibūrinamas Šventasis Raštas. Jis rašytas daugiau kaip tūkstantį metų (būta ir pertraukų po porą šimtmečių), todėl suprantama, kodėl yra ganėtinai storas. Toks pasirodo mums ką tik išėjęs iš spaudos pirmasis katalikiškas viso Šventojo Rašto leidinys lietuvių kalba vienoje knygoje: 2026 + XX = 2046 stambaus formato puslapiai. Didokas šriftas, antraštiniai puslapiai su vinjetėmis storina, bet ir savaip puošia knygą. Imame šią Bibliją į rankas kaip iš tiesų didingą ir šventišką.

1998 m. lapkričio mėnesį arkivyskupo Juozapo Skvirecko perlaidojimo proga Kauno kunigų seminarijoje surengtoje konferencijoje paskaitininkai prisiminė jo žodžius, kad darbas prie Šventojo Rašto vertimo buvęs maloniausias iš visų jam tekusių gyvenime darbų. Net aiktėlėjau: taip esu pasakęs prieš ketvirtį amžiaus apie savo talką a. a. kunigui Česlovui Kavaliauskui verčiant Naująjį Testamentą. Neabejoju, kad tą patį galėjo pasakyti ir sparnuotasis velionis kunigas Kavaliauskas, kad tai jaučia garbusis darbštuolis prelatas Antanas Rubšys, Senojo Testamento vertėjas, dabar tvarkęs viso Šventojo Rašto parengimą spaudai. Visi prijauciantys galime džiaugtis ir dėkoti Dievui už abiem vertėjams suteiktas jėgas, išmanymą ir ištvermę!

Būdamas ragaves darbo prie Biblijos vertimo prakaitų, galiu paliudyti, jog jų reikia daug ir sūrių. Maloniausias tai darbas ir kartu sunkiausias iš kada nors man tekusių (sunkiau yra buvę tik mirtiną ligonį neišmanančiam slaugyti).

Kun. Kavaliauskas darbavosi prie Naujojo Testamento vertimo, kiek pamenu, ketvertą metų (1966–1970), man jo redagavimas ir spaudos priežiūra užėmė trejus metelius (1969–1972). Kad prof. prelatui Rubšiiui neprireikė nė dešimties metų visam Senajam Testamentui, o užteko penkerių, tai tiesiog stebuklinga, reordinė sparta, kartu ketvirčio amžiaus profesoriavimo ir pažintinių kelionių vaisius. Juk

Senojo Testamento teksto apimtis maždaug keturis kartus didesnė už Naujojo, hebrajų ir aramėjų kalbos nepalyginti keblesnės už graikų kalbą, o pati tūkstantmetė Senojo Testamento Dievo tautos istorija bei kultūra – dar toliau nuo mūsų negu pirmasis krikščioniškos eros amžius, kada susiklostė Naujasis Testamentas.

Keletas pamąstymų dėl šio
leidinio

Manau, niekas neabejos, kad prelatas Rubšio vertimas yra tiek pat tikslus, kiek stilingas, gyvas bei gražus, todėl jį turėsimė įtraukti į būsimas naujas lietuviškas liturgines knygas. Vis dėlto siūlau vieną išlygą: palikti liturgijoje kunigo Antano Liesio išverstas psalmes! Viena, jos yra poetiškos ir ritmingos, pagal Apaštalo Sosto instrukcijas specialiai taikytos viešai skaityti ir giedoti; antra, jos jau įsigyvenusios, yra joms sukurta kompozicijų; trečia, palyginęs kun. Liesio psalmių vertimą su prel. Rubšio vertimu, matau, kad, apskritai imant, skiriasi forma, bet ne turinys. Pavyzdžiui, vienas vertėjas išreiškia prašymą, kitas išklauską, bet trokštama pagalba ar malonė – ta pati.

Senojo Testamento bei atskirų jo knygų įvaduose prel.

Rubšys ramiai dėsto šiuo metu labiausiai paplitusias jų kilmės bei parašymo laiko teorijas, neminėdamas tebesitęsiančių svyravimų bei ginčų. Turbūt taip ir dera pateikti plačiai publikai, o specialistai studiojamai tegu narplioja, kas dar galutinai neišspręsta. Vardijant keturis rašytinius Penkiaknygės šaltinius, nematau pamiršti, jog savo ruožtu kiekvienas šių dokumentų dar turėjo savo istoriją, prasidėjusią žodinio pasakojimo tradicijos būdu. Prel. Rubšys nesako ir mes neturėtume vaizduotis, jog štai tam tikrais laikais kas vienas įkvėptas ėmė ir parašė vieną išsą dokumentą, kas kitas – kitą ir t. t., paskui kažkas vienas keturis raštus suaudė į vieną. Greičiau bus buvęs Dievo įkvėptas įtakingų bei mokytų judėjų kunigų būrelis, sujungęs į vieną veiklą keleriopas tradicijas, kurias jau anksčiau jungė vienas tikėjimas, jog Dievas per Abraomą, Izaoką, Jokubą yra sukūręs Jam ypatingu būdu priklausančią tautą ir per Mozę paskelbęs dorinius ir religinius įstatymus.

Prieš porą metų esu „Dievovidyje“ rašęs, kad pagal lietuvių kalbos žodžių darybos polinkius greičiausiai turėtų būti ne *Penkiaknygė* (kažkokių penkių dalykų knyga, kaip *maldaknygė* – maldų knyga), bet *Penkiaknygis* – penkių knygų junginys, kaip *tridienis*, *aštuon-dienis*, *devynden* – 3, 8 ar 9 viena po kitos einančių dienų junginys, kaip *trisienis* – tris sienas turintis statinys, *keturnedėlis* – 4 savaitių tarpsnis ir suktis. Padėkite išspręsti, mo-

kovai!

Bendrojo įvado xiv puslapyje liko vienas painiai skambantis, nors teisingas sakinyss: „Visas Šventasis Raštas yra Dievo Dvasios įkvėptas, bet ne visas apreiškimas“. Kaipgi: įkvėptas – neapreikštas? Labai paprastai: šventųjų knygų autoriai jose surašė daug dalykų, kuriuos žinojo ir be Dievo apreiškimo, bet juos į šventąsias knygas įtraukė pagal Dievo Dvasios įkvėpimą. Pavyzdžiui, pranašas Jeremijas aprašo savo pažįstamų karalių poelgius, savo patirtas priešų intrigas, – šiemis dalykais nereikėjo apreiškimo. *Apreiškimo* reikėjo tam, kad galėtų Dievo vardu skelbti tautai būsimas nelaimes kaip bausmę už paplitusias neteisybes bei skriaudas, kad galėtų aiškiai nusakyti ateitį.

Nuo *įkvėpimo* priklausė tai, kad ne viską, kiek žinojo, surašė apie save ir tų laikų tautos gyvenimą, o tik tai, kas buvo reikalinga šaukimui į atgailą.

To paties bendrojo įvado skyrelyje „Naujasis Testamentas“ (p. xviii–xix) kalbama tik apie Keturias Evangelijas, o dėl pilnumo būtų gerai paminėti, kaip su jomis siejasi Apaštalo darbai, Laiškai ir Apreiškimas Jonui: tai Evangelijų įgyvendinimas krikščionijos pradžioje ir baigmės amžiais.

„Tik tam nepasitaiko klaidų, kas nieko nedaro“ (tačiau didžiausia klaida būtų nieko nedaryti, tuščiai leisti dienas). Neišvengta vieno kito apsirikimo ir šiame puikiame leidinyje. Pavyzdžiui, p. 1921 pakartota antraštė iš p. 1919 (nukelta į 4 psl.)

1998 m. kovo 29 d. LK Moterų Kultūros draugija surengė spaudai parengtos Biblijos – Šv. Rašto pristatymą, kuris vyko K. Židinyje. Iš k.: B. Lukoševičienė, LKMKD pirmininkė, rašytojas P. Jurkus, papasakojęs apie Šv. Rašto vertimus, ir prel. A. Rubšys. Ant sienos matyti nuotraukos iš autoriaus kelionių po Iraką, Iraną, Graikiją ir Turkiją. A. Žumbakienės nuotr.

nus patikslino pagrindinės LKP narių skaičių ir nurodė, kad 1939 m. pabaigoje Lietuvoje buvo 1370 komunistų. Jis taip pat pirmasis Lietuvos istoriografijoje paskelbė šaltiniais paremtą tautinę pagrindinės LKP sudėtį. Remdamasis Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento duomenimis, L. Truską konstatavo, kad 1939 m. pabaigoje lietuviai sudarė beveik 60 proc., o žydai – 31 proc. LKP narių.

LKP tautinę sudėtį siauru aspektu aptarė istorikas Solomonas Atamukas, apibūdinęs aktyvaus žydų dalyvavimo antivalstybiniame komunistiniame judėjime bei Lietuvos sovietizavimo procese ir neproporcingai didelį jų atstovavimo LKP priežastis. Autorius atsižvelgė į komplikuoatą žydų padėtį Antrojo pasaulinio karo metais, kai tapo realus nacionalsocializmo doktrinos įgyvendinimo Lietuvoje pavojus ir žydų tautai iškilo jos išlikimo problema, nustūmusi į šalį kitus klausimus ir nulėmusi jų politinę orientaciją.

Šiek tiek plačiau politinę Lietuvos žydų diferenciaciją ir radikalių marksistinių pažiūrų žydų telkimąsi į nelegalią LKP S. Atamukas nušvietė monografijoje „Lietuvos žydų kelias. Nuo XIV amžiaus iki XX a. pabaigos“. Jis pabrėžė, kad tiek sionistinės, tiek antisionistinės orientacijos žydų politinės organizacijos reišė priešiškomą komunizmui ir Sovietų Sąjungos politikai, ir tik nedidelė dalis radikalų antisionistų šliejosi prie komunistų partijos. Tačiau ketvirtąjį dešimtmečio antroje pusėje, padidėjus nepasitenkinimui autoritariniu režimu ir sustiprėjus visos Lietuvos visuomenės kairiosioms nuotakoms, žydų etninėje grupėje ėmė ryškėti netgi sionistų suartėjimo su LKP tendencija; šis procesas buvo analogiškas tam, kuris vyko ir tarp kai kurių demokratinių lietuvių sluoksnių. Tokia politinė antisionistų ir sionistų orientacija į LKP ir SSRS sustiprėjo prasidėjus Antrajam pasauliniam karui. Anot autoriaus, „1939–1940 m. žymi dalis Lietuvos ir Vilniaus krašto žydų nuoširdžiai tikėjo, kad Tarybų Sąjunga jiems padės išsigelbėti nuo grėsmingo Vokietijos pavojaus“.

(nukelta į 4 psl.)

■ NATO vadovaujamų taikos palaikymo pajėgų (SFOR) vadas, JAV generolas Montgomery Maigs pareiškė, kad, nepaisant žymaus SFOR pajėgų sumažinimo, taikos palaikymo pajėgos Bosnijoje ir toliau galės užtikrinti taiką šiame Balkanų regione. Šiuo metu SFOR pajėgas sudaro daugiau kaip 30 000 kareivių iš 38 valstybių. Maigso teigimu, šių metų rudenį numatomas SFOR sumažinimas.

■ Serbijos ministro pirmininko pavaduotojas Tomislav Nikolić sakė, kad Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević turėtų atsistatydinti, nes jo kampanija Kosovo provincijoje nepavyko. Atsakydamas į klausimą Vokietijos savaitiniam žurnalui „Der Spiegel“, ką partitų Miloševićui, atsižvelgiant į tarptautinę Serbijos izoliaciją, Nikolić sakė, jog Milošević turėtų atsistatydinti ne todėl, kad to reikalauja Vakarai, tačiau todėl, kad patyrė pralaimėjimą Kosove. Nikolić yra pirmas vyriausybės ir ultranacionalistinės Serbijos radikaliosios partijos narys, atvirai paraginęs Miloševićui atsistatydinti.

■ Kosovo demokratinės sąjungos pirmininkui Ibrahimui Rugovai Vokietijos miestas Miunsteris skyrė tolerancijos premiją už pastangas, ieškant Kosovo konflikto taikaus ir demokratiško sprendimo, pranešė Vokietijos parlamento pirmininko pavaduotoja Antje Vollmer. Tolerancijos premija skiriama nuo 1993 metų kas trejus metus ir ją sudaro 50 000 Vokietijos markių.

■ Čėčėnijos prezidento Aslano Maschadovo įsaką dėl konflikto kaimyniniame Dagestane nuo rugpjūčio 16 d. iki rugsėjo 16 d. šalyje skelbiama nepaprastoji padėtis, pranešė prezidento atstovas spaudai. Nepaprastosios padėties metu nuo 22 val. iki 6 val. galios komendanto valanda, nustatoma ypatinga išvažiavimo ir įvažiavimo į šalį tvarka, uždrausti mitingai, demonstracijos, taip pat uždraustos visos žiniasklaidos priemonės, išskyrus valstybinę televiziją. Pasienu tarnyboms įsakyta būti aukščiausios kovinės parengties. Čėčėnijos parlamentas ketina pritarti šiam prezidento A. Maschadovo įsakui.

Svarus laiškas iš dangaus ŽVILGSNIS Į ŠV. RAŠTĄ

(atkelta iš 3 psl.)

„Antrasis Jono laiškas“, o turėtų būti „Trečiasis Jono laiškas“. Išpūdingose viršelio antrojo ir trečiojo puslapių vinjetose matome aukštai spinduliuojantį Javhės vardą hebrajiškais rašmenimis, o žemutinė saulė šaukte šaukiasi graikiškųjų Alfos ir Omegos arba Kristaus monogramos. Be jų atrodo, jog visoje knygoje – tik Senasis Testamentas. P. 1949 ir 1963 antraštėse rašoma ST ir atitinkamai NT „savokų“ (= „savokų“) žodynas.

Nelabai vykęs pasirinkimas – puslapių viršuje žymėti tik knygos skyriaus numerį, nenurodant eilučių, o jeigu į puslapį patenka dviejų skyrių tekstai, tarp jų numerių dėti kablielį. Pvz., p. 9, „Pr 1,2“ pagal įprastą tvarką reiškia Pradžios knygos pirmo skyriaus antrą eilutę, o čia norėta nurodyti pirmą ir antrą skyrių. Tokiu atveju turėjo būti „Pr 1–2“, dar geriau „Pr 1,25 – 2,9“. Šios sistemos laikomasi daugumoje šv. Rašto leidinių, jos laikytasi ir bandomajame ST leidime, be reikalo dabar susigundyta kitaip.

Daug vaizdumo knygai teikia žemėlapiai. Jų randame 11, labai pasigendame dar dviejų: „Palestina Jėzaus Kristaus laikais“ ir „Jeruzalė Jėzaus Kristaus laikais“, jie buvo mūsų Naujojo Testamento 1988 m. ir vėlesniuose leidimuose. Be to, žemėlapiai sudėlioti nežinia kokia eile, šokinėjant šimtmečiais pirmyn ir atgal. Žemėlapiuose nenurodyta, kurių metų ar amžių būklę prieš Kristų ar po Kristaus gimimo jie vaizduoja, pvz., niekaip negaliu iškasti iš atminties, kada ir kam priklausė „V satrapija“, kam ji čia reikalinga. Paaiškina „Raktas į Senąjį Testamentą“, (p. 179, 184–187): Persijos imperijai Nehemijo laikais (V a. pr. Kr.), bet ne kiekvienas šis Šventojo Rašto skaitytojas turės „Raktą“ ir lengvai ras, kur apie tai kalbama.

Savo didįjį Laišką žmonėms Dievas rašydino per ilgus amžius, išpindamas į sudėtingą tautų istoriją, todėl į daugumą šiuolaikinių Biblijos leidinių dedama ne tik Naujojo, bet ir Senojo Testamento chronologija. Ji labai praverstų šiame, tokiame vertingame, leidinyje. Senojo Testamento tekstuose yra žvaigždutėmis paženklinėti tie žodžiai ar posakiai, kuriems puslapio apačioje pridėti paaiškinimai. Pageidautina, kad kitame leidime ši procedūra būtų pritaikyta ir Naujojo Testamento tekstams. Knygos gale įdėtame naudingame sąvokų

žodynyje nežinia kodėl aiškina žodžiai „Charizma“, „Charizmatikas“, „Gnosticizmas“, „Patristinis“ ir net „Sinoptinės evangelijos“. Jų tikroji vieta – toliau esantis NT sąvokų žodynelis. To reikalaujama ir nuoseklumas, ir patogumas.

Sveikintinas nuoseklumas, kad vartojami nuo 1972 m. prigiję Šventojo Rašto knygų pavadinimai ir jų sutrumpinimai. Manėčiau, be reikalo atsakyta mažo patikslinimo pagaliau antrąjį NT leidimą (1988), būtent Kronikų knygų pavadinimus trumpinti „1 Krn“ ir „2 Krn“. Šitaip jos aiškiau atskiriamos nuo Karalių knygų – „1 Kar“ bei „2 Kar“ ir nuo Laiškų korintiečiams – „1 Kor“, „2 Kor“.

Hm, vienu patobulinimu aiškiai persitengta, turbūt užjūrio pavyzdžiu. Jis puikuojasi tituliname puslapyje: „Lietuvos Katalikų Vyskupų Konferencija“. Pora lapų toliau matome jos pirmininką pasirašius oficialiuoju Lietuvoje vartojamu titulu: „Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininkas“. Palyginkime: „Conferenza Episcopale Italiana“, „Konferencja Episkopatu Polski“. Lietuvoje, kaip ir Italijoje ar Lenkijoje, nėra kitos konfesijos, kuri turėtų kelti vyskupus ir galėtų sudaryti jų konferenciją, taigi visiems aiškus vardas ir nežymint „Katalikų“. Kitaip yra JAV, ten gyvuoją gana gausi Anglikonų episkopų Bažnyčia, todėl katalikų vyskupai sudaro „National Conference of Catholic Bishops“ – „NCCB“. Neprideda nė „of the US“. Nebūtina pavadinimuose pasakyti viską, svarbu tik, kad nesikartotų, nesipainiotų. Didelės bėdos nepadarėta, „Nacionalinė Katalikų Vyskupų Konferencija“ nepavadinata. Galėjo kilti ir tokia pagunda, kai dabar visokios garbingos institucijos veržte veržiasi prie šio titulo ir kalbininkai nepajėgia jų atgrasinti.

Mušuosi į krūtinę už tai, kad laiku neapskambinau visais varpais, kai atidūs skaitytojai pastebėjo 1988 m. Naujojo Testamento leidime dvi apmaudžias korektūros klaidas, užtat jos yra pakartotos ir šiame garbingame leidime: Jn 12,5 išspausdinta: „Kodėl to tepalo neparduoda... neatiduoda...“

Turi būti: „Kodėl to tepalo neparduota... neatiduota...?“ (p. 1700); 1 Tim 2,5 išspausdinta: „... ir vienas Dievo žmonių Tarpininkas...“ Turi būti: „... ir vienas Dievo ir žmonių Tarpininkas...“ (p. 1860).

(nukelta į 8 psl.)

Ar atsimerks Temidės akys?

(atkelta iš 1 psl.)

pabrėžė, kad šis įvykis yra glaudus italų ir lietuvių bendradarbiavimo rezultatas. Po to buvo skaitomi puikiai parengti pranešimai, kurių tekstai sinchroniškai buvo verčiami į italų kalbą. Į konferenciją atvyko ir asociacijos *Italija ir Lietuva* prezidentas Paolas Barbis, Lietuvos ambasadorius Italijoje Romanas Podagelis, ambasadorius prieš šv. Sosto Kazys Lozoraitis. Buvo laukiama pasirodant net buvusio prezidento J. Andreotti, bet nesulaukta.

Pranešimų būta vertų tarptautinės tribūnos. Nijolės Gaškaitės apžvalgą „Partizaninis pasipriešinimas okupacijai Lietuvoje“ skaitė jos dukra Inga Štaišiūnienė, Arvydo Anušausko straipsnį „Komunistinis genocidas ir jo pasekmės Lietuvoje“ – konferencijos iniciatorius, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Povilas Jakučionis. Giliai apmąstytas ir įtaigus pranešimas „Moterys ir rezistencija Lietuvoje“ buvo perskaitytas profesorės Onos Voverienės. Seimo darbuotoja Janina Šniaukšienė pateikė išsamią informaciją apie mūsų teisinę bazę, laiduojančią buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniais tam tikrų lengvatų, tremtinių ir politinių kalinių statusą ir valstybės teikiamą paramą.

Vienas iš dviejų laimės kūdikių, likusių gyvų Trofimove ant Lenos kranto, dailininkas Vidas Gibavičius dar kartą paliudijo savo vaikystę genocido replėse. Buvęs politinis kalnys Balyš Gajauskas prisiminė 37 metus, praleistus gulago šalyje. Atidžiai buvo išklausyti buvusios partizanų ryšininkės Izabelės Navarackienės ir buvusio partizano Antano Dručkaus pasisakymai. A. Dručkaus pateiktas pavyzdys, kaip aštuonerių metų berniukas išlaikė visus KGB kankinimus ir nieko neišdavė, išspaudė ašarą net vyriš-

kiausiems vyrams.

Būtų galima džiaugtis, kad mūsų aukų liudijimai skambėjo tolimoje Romoje, o ne Vilniuje. Padėkoti konferencijos iniciatoriams Italų ir Lietuvių kultūros centro prezidentei Laimai Pangonytei ir P. Jakučioniui už gražią nukentėjusių iškylą į Italiją. Tačiau apmaudu, kad jaudinančių lietuvių pranešimų apie bolševikinį genocidą klausėsi nedaug dalyvių. Į konferenciją neatvyko net lietuvių dvasininkų atstovai iš Vatikano, ką jau tada kalbėti apie italus. Pasiteiravus ambasadoriaus R. Podagelio, kodėl salėje nematyti nė vieno italų spaudos ar radijo atstovo ir apskritai kam buvo verčiamas tekstas į italų kalbą, jis šiek tiek sutriko ir ėmė aiškintis, kad prieš porą dienų jį tepasiekė telegrama (mes tuo laiku jau kirtome Italijos sieną) apie Romoje vykstančią tokią konferenciją. „Ką aš galėjau padaryti per dvi poilsio dienas? Niekur neradau net savo artimų bičiulių – jie visi išnėrė į paplūdimius ir poilsio vietas. Be to, konferencijai pasirinktas pats nedėkingiausias laikas: šv. Petro atleidai (konferencija vyko birželio pabaigoje – E.I.). Italai švenčia penkias dienas!“ – teisinosi ambasadorius.

Konferencijos ir ekskursijos organizatorė L. Pangonytė džiaugėsi, kad konferencija labai pasisekė, nes salėje buvę du italų korespondentai, kuriems įteikti pranešimų tekstai jų kalba, ir galbūt paminės italų spaudoje, radijuje.

Autoironiškai apie panašią konferenciją, organizuotą buvusių rusų disidentų toje pačioje salėje, ir patirtą nesėkmę kalbėjo svečias, irgi buvęs rusų disidentas Eugenij Vagin, dirbantis Vatikano radijuje. Mat konferenciją pasiūvė remti pats Gorbačiovas ir kitos kairiųjų jėgos. Jos atsiuntė ir savo pra-

nešėjus, kurie buvusius rusų disidentus patupdė į kampą.

Ar kartais nemėginame apgauti save ir užsinerinti kilpą ant kaklo, kai atvykę į Romą smagiai klausomės patys savęs ir patys sau rengiame parodėles? Kai mūsų klausosi tik svetimų rūmų sienos, maža vilties, kad jos perduos šią žinią tenyškščiams žmonėms. Nebent pranešimai patektų į italų spaudą ar radiją. Tačiau vargu bau. O pinigai išleisti nemaži. Kad konferencijai buvo paskirtas pačias netinkamiausias laikas, tarsi tyčinis, aišku kiekvienam mirtingajam – kas domėsis mažos šalės tragedijomis šv. Petro atleidų metu, trunkančiu savaitę, pačiam turizmo ir vasaros įkarštyje. Daug klausotukų kyla ir dėl organizatorių informacijos stokos. Taigi pirmas blynas išėjo žalokas. Belieka viltis – gal kitas bus skanesnis.

Juo labiau verčia šiuos dalykus giliau apmąstyti bei vertinti ir popiežiaus sveikinimas, skirtas mūsų delegacijai. Jo paties birželio 30 d. perskaitytas Šv. Petro aiškėjęs:

Saluto in Lingua Lituanica
„Džiaugiuosi galėdamas pasveikinti maldininkus iš Lietuvos: tremtinių sąjungos narius, atvykusius į suvažiavimą Romoje genocido tema, taip pat grupę jaunimo iš Vilkaviškio vyskupijos.“

Brangieji, telydi Viešpats Dievas Jūsų tautą taikos ir laisvės kelyje, tepadeda apsisaugoti nuo daugelio kitų priklausomybės ar net vergavimo formų, ypatingai nuo priklausomybės blogiui ir nuodėmei.
„Kristus, - sako Apaštalas Paulius, - mus išlaisvino, kad būtume ir išliktume laisvi“ (Plg. Gal. 5,1).

Iš visos širdies laiminu Jus, Jūsų artimuosius ir visą Jūsų Tėvynę Lietuvą apaštalinio palaiminimu. Garbė Jėzui Kristui“.

**Eugenijus Ignatavičius
Roma-Vilnius**

Lukiškių kalėjimas Vilniuje

V. Kapočiaus nuotr.

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje–1940 m. rugsėjo mėn.

2

(atkelta iš 3 psl.)

S. Atamuko nuomone, tai buvo vienas iš lemiamųjų priežasčių, „dėl kurių nemaža žydų dalis palankiai sutiko raudonąją armiją ir ypač naujosios J. Paleckio vadovaujamos vyriausybės sudarymą“.

Kai kuriuos LKP sudėties pokyčius pirmuoju sovietmečiu nagrinėjo istorikai L. Truska ir S. Atamukas. 1996 m. paskelbtame straipsnyje „Lietuvos valdžios įstaigų rusifikavimas 1940–1941 m.“ L. Truska nustatė, kad nuo 1940 m. birželio iki 1941 m. birželio į Lietuvą buvo atsiųsta beveik 2000 komunistų, kurie sudarė maždaug 40 proc. LKP narių. Šiek tiek kitus duomenis pateikė S. Atamukas. Savo knygoje jis nurodė, kad iš SSRS į Lietuvą 1940–1941 m. buvo atsiųsta maždaug 1400–1500 komunistų. L. Truskos straipsnyje pirmą kartą paskelbtos autoriaus sudarytos LKP tautinės sudėties ir komunistų pasiskirstymo pagal veiklos sritį bei profesijas 1941 m. birželio 22 d. lentelės šiuo metu yra vienintelės tokia LKP sudėtį atspindinčios apibendrintos žinios, nes prasidėjus SSRS–Vokietijos karui LKP(b) nespėjo parengti pusmetinių statistinių ataskaitų apie savo sudėtį. Vertindamas LKP(b) CK organizacinio instruktorių skyriaus 1941 m. pabaigoje sudarytų miestų ir apskričių partinių organizacijų komunistų sąrašus istorikas pažymėjo, kad juose neįrašyti LSSR NKVD ir NKGB komunistai. Čia reikėtų paaiškinti, kad pagal VKP(b) CK nustatytą

komunistų partinės įskaitos tvarką Lietuvoje dislokuotos kariuomenės dalinių komunistai ir dalis LSSR represinėse struktūrose (NKVD, NKGB) dirbusių komunistų nebuvo įrašomi į LKP įskaitą, todėl jų ir nėra komunistų sąrašuose bei statistinėse ataskaitose. Išimti sudarė vietiniai šiose sistemose dirbę komunistai, kurie į partiją buvo printi LKP(b) organizacijose ir įtraukti į jų įskaitą.

Knygoje „Lietuvos žydų kelias. Nuo XIV amžiaus iki XX a. pabaigos“ S. Atamukas apibūdino Lietuvos komunistų partijos ir valdininkijos kadrų valymo įtaką žydų skaičiaus tarp komunistų ir vadovaujančiosios grandies valdininkų sumažėjimui 1940–1941 m. Jis nurodė, kad dėl partijos valymo VKP(b) bilietų negavo maždaug 500 buvusių pogrindininkų, tarp jų daug žydų. Deja, istorikas nepateikė konkrečių duomenų, kiek žydų komunistų ir dėl kokių priežasčių buvo pašalinta iš LKP(b). Patį komunistų partijos valymą S. Atamukas siejo pirmiausia su atvykusiu iš SSRS komunistų subjektyvia pozicija (stalininiu dogmatiniu mąstymu, įtarumu), kurią jis pernelyg sureikšmina, ir priskiria jiems atsakomybę už valymo padarinius. Dėl to knygoje net neužsiminta, kad LKP(b) valymas buvo įprastas bolševikų partijos sudėties reguliavimo rėtoda ir speciali operatyvaus LKP(b) sudėties pakeitimo 1940 m. priemonė. Istorikas netgi vengė vartoti patį „partijos valymo“ terminą. Neigiamai apibūdinęs iš SSRS į Lietuvą atsiųstus komunistus, S. Atamukas pažymėjo, kad jie „apskritai neturėjo jokio supratimo apie LKP veiklos ir jos narių sudėties savitumą“. Mūsų požiūriu, tai netikslus teiginys. Būtina nurodyti, kad pati LKP, laikydamasi bolševikų nuostatų, siekė suproletarinti ir sulietuvinti Lietuvos komunistų organizaciją, todėl nie-

kada nesitaikstė su dideliu nedarbininkų kilmės bei padėties ir žydų tautybės komunistų skaičiumi joje. Nelegali LKP taip pat netoleravo kauniečių komunistų mėginimų pagrįsti ar pateisinti nedarbininkišką ir nelietuvišką Kauno partinės organizacijos sudėtį, interpretuoti ją kaip LKP sudėties savitumą. Priešingai, LKP vadovybė tokią kauniečių nuostatą traktavo kaip „dešinįjį nukrypimą“ ir gana ryžtingai kovojo su ja. Taip pat pažymėtina, kad S. Atamuko monografijoje pateikti lietuvių ir žydų komunistų eliminavimo iš komunistų partijos pavyzdžiai nėra visiškai tikslūs. Jie paremti ne visu LKP(b) CK dokumentų kompleksu, o tik pavieniais dokumentais, daugiausia partinių bilietų negavusių komunistų skundais ir susirašinėjimu dėl jų.

Pirminiai šaltiniai LKP sudėčiai nagrinėti suteikti Lietuvos visuomenės organizacijų archyve (LVOA). Pogrindinės LKP sudėtį čia rodo LKP centro ir rajonų komitetų ataskaitos, tačiau jos fragmentiškos ir neišsamios. Nemažai žinių apie komunistus yra Lietuvos komunistinio judėjimo dalyvių asmens bylose. Kadangi jos buvo suformuotos ne tik LKP, bet ir jai artimų komunistinių organizacijų (komjaunimo, Tarptautinės organizacijos revoliucionieriams remti (MOPR), profsąjungų ir kt.) nariams bei LKP rėmėjams, jose užfiksuoti duomenys gali būti panaudoti kaip orientaciniai. Vien šiais šaltiniais remiantis jau galima teigti, kad 1938–1940 m. žydai sudarė maždaug pusę visų antivalstybinio komunistinio judėjimo Lietuvoje dalyvių. Tam tikrą informaciją apie komunistų partijos tautinę sudėtį suteikia Kominternio Vykdomojo komiteto kadrų skyriaus 1937 m. sudarytas 215 LKP vadovų ir aktyviausių veikėjų sąrašas (savotiška KI VK kadrų nomenklatura).

(bus daugiau)

Komunizmo nusikaltimų įvertinimas

(atkelta iš 2 psl.)

Reikia išplėsti genocido sąvoką, kad ji apimtų politinių ir socialinių žmonių grupių naikinimą.

Tarptautiniuose santykiuose su komunistiniais režimais reikia elgtis taip pat, kaip su terorizmu – skatinančiomis ir jį toleruojančiomis valstybėmis: jie atskiriami nuo tarptautinės civilizacijos bendrijos, jiems taikomos ekonominės ir kitokios sankcijos.

Asmenys, planavę ir vykdę komunistinį genocidą bei terorą, taip pat jų pagalbininkai turi būti nustatyti, surasti, viešai pasmerkti ir nubauti, netaikant senaties, kaip buvo pasielgta su tais, kurie vykdė holokaustą. Kitų tautų ir visuomenės sluoksnių genocidas tarptautinėje ir nacionalinėje teisėje negali būti traktuojamas atlaidžiau nei holokaustas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba (Atkuriamasis Seimas) 1991 m. rugpjūčio 24 d. paskelbė pareiškimą, kuriuo kreipėsi į demokratinių šalių parlamentarus, ragindamas įvertinti ir pasmerkti bolševizmą, kad jis nepasikartotų jokių pavidalų.

1997 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė rezoliuciją "Dėl okupacijų laikotarpio masinių represijų, genocido ir kitų nusikaltimų žmonijai ir žmoniškumui bei karo nusikaltimų tyrimo". 1998 m. gruodžio 10 d. priimta deklaracija "Dėl komunizmo ir buvusių komunistinio okupacinio režimo struktūrų vertinimo". Lietuvos Respublikos Seimas pritarė Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos 1997 m. birželio 27 d. rezoliucijai "Dėl

priemonių, skirtų pašalinti buvusių komunistinių totalitarinių sistemų palikimą".

Išvardintuose dokumentuose smerkiama komunizmo ideologija ir doktrina, neigianti prigimtines žmogaus teises ir naikinti dvasingumą ir žmoniškumą.

Dokumentus, smerkiančius komunizmą, yra priėmę Čekijos, Lenkijos ir kitų Vidurio ir Rytų Europos valstybių parlamentai. Tačiau to per maža. Būtinai tarptautinis komunizmo nusikaltimų įvertinimas ir pasmerkimas.

Siekdami užsibrėžtų tikslų, kongreso organizatoriai kviečia aptarti tokias temas (problemas):

1. Komunizmo esmės analizė.

2. Komunizmo ideologijos kaip totalitarinės, neišvengiamai vedančios į diktatūrą, žmogaus teisių pažeidimus, kitamųjų naikinimą, nuvainikavimą ir pasmerkimas.

3. Komunistinės bei nacistinės ideologijų ir jų nusikaltimų žmoniškumui paralelės.

4. Komunistų nusikaltimai atskirose valstybėse ar regionuose (statistinės, istorinės ir juridinės apžvalgos).

5. Komunistų nusikaltimų tyrimų ir įvertinimo juridiniai bei politiniai aspektai. Genocido sąvokos išplėtimas.

6. Tarptautinis bendradarbiavimas tiriant ir teisiškai įvertinant komunizmo nusikaltimus.

7. Komunizmo nusikaltimų įvertinimas XXI a. išvakarėse. Visuomeninis "Niumbergas-2" (jei bus spėta tam tinkamai pasirengti).

Visi, kurie neabejingi komu-

nistinio teroro aukoms, kurie siekia apginti ateinančias žmonių kartas nuo galingo komunistinio teroro pasikartojimo, kviečiami dalyvauti kongrese arba jį paremti.

3. Kongreso organizavimas

Tarptautinį kongresą komunizmo nusikaltimams įvertinti rengia keturios Lietuvos rezistentų ir nukentėjusių nuo komunistinio teroro asmenų organizacijos. Šių organizacijų bendroje konferencijoje 1997 m. lapkričio 29 d. sudarytas organizacinis komitetas rūpinasi visais kongreso organizavimo reikalais.

Lietuvos Respublikos Prezidentas pritaria tam, kad kongresas įvyktų.

Kongresą materialiai remia Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Vilniaus miesto savivaldybė.

Surengti kongresą numatoma 1999 m. spalio mėn. Lietuvoje, Vilniuje. Kongreso trukmė 2-3 dienos atsižvelgiant į tai, kiek atvyks pranešėjų ir kokia bus pranešimų įvairovė. Numatoma, kad dirbs sekcijos ir įvyks du plenariniai posėdžiai (kongreso atidarymas ir apibendrinamasis baigiamasis posėdis). Svarstoma galimybė kongreso pabaigoje surengti visuomeninį komunizmo teismo procesą "Niumbergas-2" (dėl jo laukiamame kongreso dalyvių pasiūlymų). Kongresą numatoma baigti antikomunistine manifestacija.

Į kongresą kviečiami pranešėjai ir tokio masto renginių organizavimo patirtį turintys asmenys iš visų pasaulio šalių, kuriose yra nukentėjusių nuo

komunistinio teroro arba kuriose organizuotai kovojama su komunistų ideologija ir jų siekiais jėga ar apgaule paimti valdžią. Iš vienos šalies kviečiami 2-3 pranešėjai: mokslininkai ir teisininkai, nagrinėjantys komunistinių režimų nusikaltimų istoriją ir nukentėjusių nuo komunistų teroro asmenų organizacijų atstovai. Taip pat kviečiami didžiosios spaudos ir radijo bei televizijos žurnalistas ir kongreso rėmėjai. Kongreso svečiai gali būti visi, kurie domisi komunistų nusikaltimais.

Numatoma kvieštuosius kongreso dalyvius (pranešėjus, žurnalistus ir rėmėjus) apgyvendinti viešbučiuose, apmokėti jų išlaikymo išlaidas ir aprūpinti juos transportu.

Kongreso posėdžių kalbos bus verčiamos į lietuvių, anglų ir rusų kalbas.

Kongreso organizatoriai numato likus mėnesiui iki kongreso išleisti pranešimų anotacijas lietuvių, anglų ir rusų kalbomis, o po kongreso - svarbesnių pranešimų ir nutarimų tekstus.

Dėl to prašome pranešimų anotacijas atsiųsti organizatoriams iki 1999 m. spalio 1 d.

Tiksli kongreso darbotvarkė ir pranešimų anotacijų knygelė likus mėnesiui iki kongreso bus išsiųstos kviestiesiems dalyviams ir kongreso rėmėjams.

4. Kongreso finansavimas

Organizatorių skaičiavimais kongreso rengimo išlaidos gali sudaryti beveik 0,5 mln. Lt (125 tūkst. JAV dolerių).

Į šias išlaidas įeina:

- organizacinės išlaidos (būstinės su būdinčiais tarnautojais išlaikymas, ryšių priemonių įsigijimas ir jų eksploat-

avimas, pašto išlaidos, kvietimai ir anotacijų knygelės išleidimas);

- kviestųjų kongreso dalyvių išlaikymas;

- salių ir transporto nuoma, vertimai ir kitas techninis aptarnavimas, ūkinės išlaidos;

- kongreso medžiagos išleidimas trimis kalbomis ir išsiuntimas kongreso dalyviams.

Kaip minėta, kongresą materialiai remia Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Vilniaus miesto savivaldybė, bet tos paramos nepakanka. Kongreso organizavimo komitetas visų pritariančių kongreso tikslams asmenų, organizacijų ir fondų Lietuvoje bei užsienyje prašo paremti kongreso organizavimą lėšomis ar suteikti kitokią pagalbą. Lėšos reikalingos jau dabar. Kongreso organizavimo komitetas yra įsteigęs Komunizmo nusikaltimų tyrimo paramos fondą, kuris finansuos visas kongreso rengimo priemones.

Fondo adresas:

Gedimino pr. 15, LT-2000 Vilnius, Lietuva; tel. (370 2) 79 10 36,

faksas (370 2) 79 10 33;

el.paštas: arvydas@genocid.lt

Fondo sąskaitos yra:

AB LTB RVD Naujamiesčio skyriuje, kodas 60111, Basanavičiaus g. 9, LT-2631 Vilnius, Lietuva, tel. 32 31 76;

atsiskaitomoji sąskaita litais - Nr. 859001606,

sąskaita užsienio valiuta - Nr. 1655006095.

Kongreso organizavimo komitetas laukia Jūsų atsiliepimų, pastabų ir pasiūlymų dėl kongreso organizavimo ir tikisi, kad dalyvausite kongrese.

KNTP Fondas

šimtine, o taip pat ir krepšį aspinoro tablečių.

Po programos Jaunimo Centro scenoje kalbėjo V. Momkus. Jis pirmiausia susirinkusius pakvietė atsistojimu prisiminti amžinybėn iškeliavusį didelį Jaunimo Centro darbuotoją Joną Paronį. Už galimybę pasirodyti Chicagoje dėkojo alytiškių ansamblio prezidentas Romualdas Ambrozevičius. Buvo pasikeista dovanomis, o tolimieji svečiai taip pat apdovanoti ir gėlėmis.

E. Šulaitis

Naujas Lietuvos Vyčių garbės narys

Lietuvos Vyčių organizacinis 86-sis metinis suvažiavimas/seimas š. m. liepos 29 - rugpjūčio 1 d. vyko Sheraton Society Hill viešbutyje, Philadelphia, PA. Seimą globojo Philadelphia 3-čia Vyčių kuopa.

Seimo bankete šeštadienį, liepos 31 d., vakare vykusioje Sheraton Society Hill viešbučio pokylio salėje, garbės narių už jo nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos Vyčiams pakeltas veiklus vytytis - prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis. Norime visuomenei trumpai apibūdinti kun. Anderlonio gyvenimo bruožus.

Prelatas Juozas gimė Philadelphiaje, buvo vyriausias iš trijų berniukų. Baigė Visų Šventųjų pradžios mokyklą, po to Fr. Judge gimnaziją ir 1962 m. įstojo į St. Charles Borromeo seminariją. 1966 m. aukščiausiais pažymiais įsigijo bakaluro laipsnį. Kun. Juozas buvo išrinktas tėti studijas Romoje, North American College, vėliau įstojo į Jesuit Pontifical Gregorian Universitetą. 1968 m. kun. Juozas įsigijo bakaluro laipsnį iš teologijos ir 1970 m. apdovanotas licentiate degree.

1969 m. Šv. Petro bazilikoje Romoje kun. Juozas pašventintas kunigu. Grįžęs į Philadelphia pradėjo asistento ir pastoracijos darbus. 1982 m. kun. Juozas buvo paskirtas klebono pareigoms ir įvesdintas Šv. Jurgio lietuvių parapijoje. 1987 m. kun. Juozas buvo apdovanotas daktaro laipsniu (iš sacred theology).

1988 m. Lietuvos Vyčių organizacija užmezgė ryšius su kun. Anderloniu ir pakvietė jį pavaduoti tada buvusį Centro valdybos dvasios vadą kun. Jurgelaitį. Kun. Anderlonis mielai sutiko priimti organizacijos dvasios vado pareigas. Tad per 75-ąjį metinį seimo suvažiavimą, vykusį Washington, kun. Anderlonis patvirtintas dvasios vadu ir koncelebravo šv. Mišias kaip Lietuvos Vyčių organizacijos dvasios vadą. Jau vienuolika metų, kaip kun. Anderlonis ir Lietuvos vyčiai palaiko puikius santykius.

Kun. Juozas su kunigais draugais lankėsi Lietuvoje, kai buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Lietuvos Vyčių padalinys "Pagalba Lietuvai" (nukelta į 6 psl.)

Apie Alytaus dainavičių pasirodymą Chicagoje

Liepos 3-ji Chicagoje buvo viena iš šilčiausių šios vasaros dienų, tačiau tas nekludė iš tėvynės Lietuvos, Alytaus miesto atvykusio liaudies dainų ir šokių ansamblio "Dainava" dalyviams pademonstruoti savo puikius sugebėjimus, kurie apie pusantros valandos buvo užhipnotizavę nemažą chigiečių žiūrovų būrį.

Kadangi tai buvo karštas ir ilgo šventinio savaitgalio (šeštadienio) popietis, žiūrovų neprisirinko pilna salė. Tačiau tie, kurie nepatingėjo ir atvyko į Jaunimo Centrą, matė neeilinę programą.

Galima drąsiai teigti, jog alytiškių kolektyvas yra vienas iš geresnių panašaus žanro vienetų. Tai buvo jau trečiasis Alytaus atstovų vizitas Amerikoje ir pirmasis Chicagoje. Alytiškiai pirmą kartą JAV viešėjo lygiai prieš 10 metų - 1989-aisiais, o antrasis jų apsilankymas Dėdės Samo žemėje buvo pernai. Jų pagrindinis

tikslas - dalyvavimas tarptautiniuose folkloro festivaliuose - anksčiau Amerikoje, o šiame Kanadoje.

Dainavičiai iš Dzūkijos žemės dainuoja paskutinę dainą koncerte Chicagoje Ed. Šulaičio nuotr.

Alytiškiai atrodė geri Lietuvos liaudies meno reprezentantai, jie užsienyje laukiami ir gerbiami. Ir tokiai misijai dainavičiai gerai pasiruošę. Įsteigę 1977 m. Danutės Plytnikienės pastangomis, šis an-

lioniš labai brangios. Per savo gyvavimo metus alytiškiai surengė daugiau nei 1200 koncertų Lietuvoje ir kitose valstijose, daugiausia Europoje. "Dainava" yra tarptautinės folkloro sąjungos narė, todėl turi galimybę dalyvauti festivaliuose įvairiuose kraštuose.

Šių metų koncertinė programa Chicagoje bei kitose vietose susidėjo be pertraukų iš 27 kūrinių - šokių, muzikos ir dainų pynės. Vienas po kito ėjo kūrinių, tik pasitodymo viduryje padaryta pertrauka, ir vėl scenoje 35 minutes dainavo, šoko ir grojo ansambliečiai. Dauguma programos - linksmi, nuotaikingi kūrinių. Jie, žinoma, pritaikyti ir kitataučiai žiūrovui, kuris lietuviškų dainų, šokių ir muzikos nėra matęs ir girdėjęs. Ir čia kalbos barjero nėra, nes tų tekstų nėra daug ir iš šokamų šokių nuotaikos galima išsivaizduoti, kas scenoje vyksta.

Jaunosios Alytaus "Dainavos" ansamblio šokėjos po pasirodymo Chicagos Jaunimo Centre liepos 3 d. su chigiečiais Ed. Šulaičiu ir dr. G. Baluku

LIETUVA VISATOJE IR ŽEMĖJE

Jau akmens amžiuje žmonės stebėjo dangų. Atskiri dangaus kūnai - Saulė, Mėnulis, žvaigždės - padėjo orientotis laike ir erdvinėje. Lietuviai kelias dešimtmečius žvaigždynų ir šviesesnių žvaigždžių davė savus, lietuviškus, pavadinimus ir sukūrė turtinę mitologiją - įvairiausių pasakojimų, maldu, giesmių, dainų ir pan. apie Visatą. Ilgainiui atskirų mitų elementai įėjo į stebuklines pasakas. Su dangaus kūnais taip pat susijęs turtingas lietuvių liaudies menas, atsiradęs dar akmens amžiuje. Iš visų indoeuropiečių lietuvių turi daugiausia savų dangaus kūnų bei reiškinų pavadinimų. Ilgainiui dalį lietuviškų dangaus skliauto vardų mūsų raštuose pakeitė kiti - tarptautiniai - žvaigždynų ir žvaigždžių pavadinimai. Dabar dangaus kūnams, jų paviršiaus dalims pavadinimus suteikia Tarptautinė astronomų sąjunga, todėl čia aprašyti tik tarptautiniu mastu pripažinti objektai lietuviškais pavadinimais.

Toliausiai nuo Lietuvos nutolusi "Lietuva" yra 8 km skersmens asteroidas. Šį asteroidą 1975 m. kovo 12 d. atrado Krymo astrofizikos observatorijoje fizikos-matematikos mokslų kandidatas Nikolaj Černych. 1982 m. gruodžio 1 d., N. Černychui pasiūlius, Tarptautinis mažųjų planetų centras suteikė asteroidui "Lietuvos" vardą ir pažymėjo jį 2577 numeriu tarptautiniame mažųjų planetų kataloge. "Lietuva" skrieja aplink Saulę vidiniu asteroidų žiedo pakraščiu, vidutiniškai nutolusi nuo Saulės 1,904 astronominio vieneto, arba 285 mln. km. Aplink Saulę apskrieja per 2 m. 7,5 mėn. Orbita apskrita (ekscentricitetas 0,138), pakrypusi į Žemės orbitą 22,9° kampu. Vidutiniškai kas 19 mėn. asteroidas "Lietuva" priartėja prie Žemės. Priartėjimo dienomis minimalus nuotolis tarp Lietuvos ir šio dangaus kūno būna 120 mln. km.

Toliausiai asteroidas lietuvišku pavadinimu skrieja 384 mln. km atstumu nuo Saulės. Jo skersmuo - apie 8 km. Į tarptautinį mažųjų planetų katalogą šis asteroidas įrašytas 1984 m. vasario 17 d. Jo Nr. 2420, vadinamas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardu.

Mažiausias asteroidas lietuvišku pavadinimu - apie 6 km skersmens asteroidas Nr. 3072 "Vilnius". Skrieja elipsine orbita (ekscentricitetas 0,180), vidutinis nuotolis nuo Saulės - 2,239 astronominio vieneto, arba 348 mln. km. Apie Saulę apskrieja per 3 m. 3,6 mėn. Jį 1978 m. rugsėjo 5 d. atrado SSRS Mokslių Akademijos Krymo astrofizikos observatorijoje Nikolaj Černych 40 cm skersmens fotografiniu teleskopu.

Didžiausias krateris lietuvišku pavadinimu - tai 190 km skersmens krateris "Počobutas" matomojoje Mėnulio pusėje. Šį vardą jam suteikė Tarptautinė astronomų sąjunga 1979 m., pagerbdama astronomą, Vilniaus universiteto rektorių, observatorijos direktorių, profesorių Martyną Počobutą (1728 - 1810).

Naudotojo rankose: automobilis ir kompiuteris

Antanas Dundzila

Su kompiuteriais pasiekiamuose Interneto duomenų bankuose sukaupta daug visokios informacijos. Kam nežinoma, Internetas yra labai plačios apimties, sutartais TCP/IP ryšių standartais veikiantis kompiuterių tinklas, kuriuo galima pasiekti kituose kompiuteriuose esančius duomenis. Už daugelį Interneto patarnavimų mokėti nereikia, tačiau yra ir komercinių paslaugas tiekiančių įstaigų.

Šiais laikais Internetu lengva rasti beveik bet kur gyvenančio asmens adresą, apylinkės žemėlapi, galima užsisakyti kai kurias prekes, skaityti spaudą, ieškoti darbo, tvarkyti reikalus banke ir t.t., ir t.t. Tereikia turėti asmeninį kompiuteriuką ir, prisijungus prie telefono, susirišti su Interneto firmomis. Pvz., jei norite kasdien matyti kai kuriuos Lietuvoje-leidžiamus laikraščius, įsijunkite www.lrytas.lt (Lietuvos rytas), www.elta.lt (ELTA), www.aidas.lt (Lietuvos aidas), www.kaunodiena.lt (Kauno diena) ir t.t. JAV Lietuvių Bendruomenė turi savo lapą: www.jaylb.org. Internetas tiek paplitęs, kad 1998 m. Lietuvoje pasirodė labai naudinga knygutė-žinynas "Geltonieji Interneto puslapiai". Tai telefonų knygą primenantis leidinys.

Internetu yra ir juokų. Kai kurie iš jų, hmmm..., gan baisūs, kitai visai nieko. Kadangi kompiuterių komplikuočumas stebina ir stulbina dažną naudotoją, štai kelios Internetu matytos parodijos apie tai: kas būtų, jei automobilius naudotume taip, kaip dažnai bandomė naudoti savo kompiuterius.

* * *

Firmos patarėjas: "Labą rytą, čia klientų patarėjas, kaip galėčiau padėti?"

Klientas: "Įlipau į automobilį, užsidariau duris ir automobilis nevažiuoja!"

Patarėjas: "Ar išklot raktelį į spyną ir įjungėte motorą?"

Klientas: "Kas per daiktas tas įjungimas?"

Patarėjas: "Motoro įjungimui reikia iš baterijos gaunamos elektros srovės ir motorėlio, kuris pradėtų sukuti jūsų motorą".

Klientas: "Įjungimas? Motoras? Motorėlis? Baterija? Kodėl man reikia visa tai žinoti, jei aš noriu tik važiuoti automobiliu?"

* * *

Firmos patarėjas: "Labą rytą, čia klientų patarėjas, kaip galėčiau padėti?"

Klientas: "Mano automobilis puikiai važiavo savaite, o dabar nejuda iš vietos!"

Patarėjas: "Ar bake yra benzino?"

Klientas: "Ką? Kaip aš galiu žinoti?"

Patarėjas: "Priekyje yra instrumentas su rodykle ir raidėmis E ir F. Į kur nusišukus jūsų rodyklė?"

Klientas: "Adatėlė rodo į E. Ką tai reiškia?"

Patarėjas: "Tai reiškia, kad jums reikia nuvykti į benzino parduotuvę ir nusipirkti benzino. Benzina galite įsipilti pats arba užsimokėti ir jums įpils patarnautojas..."

Klientas: "Ką jūs sakote? Už automobilį prieš savaitę sumokėjau \$20,000 ir dar man reikia dar daugiau kokių tai fokusų? Aš noriu automobilio, kuriame viskas iš kart būtų įmontuota!"

* * *

Firmos patarėjas: "Labą rytą, čia klientų patarėjas, kaip galėčiau padėti?"

Klientas: "Alio, ką tik nusipirkau jūsų firmos automobilį su automatine transmisija, greičio stabilizatorium, pastiprintu vairavimu, pastiprintais ir automatiniais stabdžiais, elektriniais durų užraktais".

Patarėjas: "Firmos vardu dėkoju, kad pirkote mūsų gamybos automobilį. Kaip dabar galiu padėti?"

Klientas: "Kaip su juo važiuoti?"

Patarėjas: "Jūs mokate vairuoti, ar ne?"

Klientas: "Ką daryti, v-a-i-r-u-o-t-i?"

Patarėjas: "Taip, ar mokate vairuoti, turite vairuotojo leidimą?"

Klientas: "Aš menkas mechanikas, techniškių dalykų nesu-prantu. Man tik reikia važiuoti..."

Aukcione bus parduoti daiktai iš legendinio popdainininko Presley archyvo

Rugsėjo mėnesį aukcione bus parduodami daiktai iš legendinio dainininko Elvis Presley archyvo Grayslande - "cadi-lacs", rūbai, baldai ir dokumentai. Apie tai pranešė aukcionas "Guernsey's", pabrėžęs, jog parduoti daiktai nebus išgabenti iš Grayslando - E. Presley namo Memfye, kuris nuo dainininko mirties 1977 metais tapo popžvaigždės gerbėjų ir šiaip turistų Meka.

Spaudos konferencijoje buvo pademonstruota Elvis 1956 metų užrašų knygelė su viršelyje išpaustomis auksinėmis raidėmis "E. P.", raudonas apsiaustas, kurį jis dėvi plokštelės "Lieposjanti meile" viršelyje, ir vienas vertingiausių archyvo dokumentų - originalus dviejų puslapių kontraktas dainai

"Sudužusių širdžių viešbutis".

Aukciono pelnas bus skirtas labdarai.

Tuo tarpu aukcionas "Christie's" pranešė, jog spalio 27-28 dienomis bus parduodami ekrano dievaitės Marilyn Monroe daiktai - nuo ranka rašytų raštelio apie savižudybę iki garsiosios kūno linijas išryškinančios suknelės, kurią aktorė vilkėjo Johnui F. Kennedy dainuodama "Happy Birthday Mr. President".

"Christie's" parduos apie 1000 M. Monroe daiktų, kuriuos ji paliko savo patikėtiniui ir patarėjui Lee Strasbergui, mirusiam 1982 metais.

Anot "Christie's", kolekcininkai vis dar entuziastingai varžosi dėl M. Monroe daiktų.

Omnitel Laikas

DOWNTOWN TRAVEL announces SPECIALS from New York to Vilnius via Helsinki with Finnair.

- Round trip, departure up to August 31,
from **\$589.00**

- Round trip, departure Septemb.1 - Octob. 31,
from **\$526.00**

Limited seats available, fare valid for 90 days.

--- Get your tickets today! ---

Similar low fares available from Vilnius to JFK.

DOWNTOWN TRAVEL 20 John street New York, NY 10038

Tel. (212) 766-5705 FAX (212) 406-3035

SCHUYLER SAVINGS BANK Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus

*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenel...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Kearny, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

Naujas Lietuvos Vyčių garbės narys

(atkelta iš 5 psl.)

ruošė ekskursiją 1993 m., kurioje dalyvavo per 120 Lietuvos Vyčių. Kun. Juozas atnašavo Mišias ir pasakė išpūdingus ir gilios minties pamokslus Kryžių kalne, Šiluvoje, Aušros Vartuose ir Šv. Kazimiero koplyčioje Vilniaus katedroje. 1996 m. drauge su 3-čios kuopos nariais ir draugais kun. Juozas keliavo Lietuvon.

Už daugelio metų prisirišimą Dievui ir patarnavimą ka-

talikybės tikėjimui bei lietuviams 1998 m. kovo 14 d. kun. Juozui Anderloniui šv. Tėvas Jonas Paulius II-asis suteikė prelato titulą.

Šių metų pabaigoje prelatas kun. Juozas švęs savo kunigystės 30-metį. Džiaugiamės prelatu kun. Juozo Anderlonio ilgamete veikla, didžiujamės jo pasiekimais. Jis tikrai vertas Lietuvos Vyčių garbės narystės ir mūsų visų pagarbos.

Regina Juškaitė-Švobienė

SKRYDŽIAI I

VILNIŲ

FINNAIR LINIJA

Liepos 21 - rugpjūčio 31..... \$556

Rugsėjo 1 - 30 \$484

Spalio 1- gruodžio 14 \$406

Sausio 6 - kovo 30 \$406

Plius mokesčiai

Kelionės trukmė nuo 1 savaitgalio iki 3 mėnesių

Bilietus nusipirkti iki rugpjūčio 31 d.

Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION PICK-UP
SCHEDULE FOR JULY AND AUGUST OF 1999

August 23	Putnam, CT	1-2 pm
August 24	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
August 26	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	11-12 noon
August 27	Philadelphia, PA	11-12 noon
August 28	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$650 r.t.

One way to Vilnius \$410

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •

• Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES

to VILNIUS

with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Kadangi šiemet siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 1999 metams, papildomo siuntimo paštu rudenį nebus. Pageidaujantys gauti papildomų tvarkaraščių kopijų gali kreiptis į "Vilties" įstaigą.

SEPTEMBER PICKUP SCHEDULE

Kennebunkport, ME	Sept. 9	12-1 PM
Worcester, MA	Sept. 11	12-3 PM
Centerville, MA	Sept. 15	3:30-5 PM
Brocton, MA	Sept. 16	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Sept. 17	12-1 PM
Lawrence, MA	Sept. 17	2-3 PM
Nashua, NH	Sept. 17	4-5 PM
Waterbury, CT	Sept. 18	9:30-11:00 AM
Hartford, CT	Sept. 18	12 AM-2 PM
Putnam, CT	Sept. 21	1-2 PM
Providence, RI	Sept. 21	4-5:30 PM
Norwood, MA	Sept. 22	6-7 PM
Albany, NY	Sept. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	Sept. 24	9-10:30 AM
Scranton, PA	Sept. 24	12-2 PM
Frackville, PA	Sept. 24	5-6 PM
Philadelphia, PA	Sept. 25	10:30-12:30 PM
Brooklyn, NY	Sept. 25	12-4 PM
Baltimore, MD	Sept. 25	6-7 PM
Washington, DC	Sept. 26	1:30-4 PM
Bridgeport, CT	Sept. 26	8-9 PM

Klaipėdietis muzikas, chorvedis ir pedagogas Algis Zaboras grįžo į Klaipėdą

Apie pusmetį Chicagoje praleidęs Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Chorvedybės katedros docentas Algis Zaboras gegužės 5 d. išvyko atgal į namus. Jis pakviestas Chicagos Lituistikos tyrimų ir studijų centro pirm. Dr. Jono Račkausko, čia prisidėjo prie vietos lietuvių muzikinės veiklos. Jis talkino Lietuvių Operos kolektyvui, dirbant su operos choru, ruošdamas jį "Carmen" operos pastatymui. Atrodo, kad šią užduotį atliko labai gerai, nes Chicagos Lietuvių Operos vadovybė jį angažavo ir kitam sezonui, kuomet bus statoma nauja opera - "Traviata".

Šalia šio vieno iš pagrindinių darbų, dr. A. Zaboras Chicagoje esančiame J. Žilevičiaus - J.

Kreivėno muzikologijos archyve rinko medžiagą apie JAV lietuvių chorų ir apie dainininką Algirdą Bražį. Prieš jam apleidžiant Chicago, buvo išleistas jo paruoštas leidinys "Lietuviška chorinė muzika JAV". Tai 156-ių puslapių knyga, išspausdinta Lituistikos tyrimo ir studijų centro pastangomis. Knygoje yra lietuvių kompozitorių biografijų, sužymėti jų kūrinių rankraščiai ir leidiniai.

Svečias iš Klaipėdos dalyvavo ir tarptautiniame chorvedžių suvažiavime Chicagoje 1999 m. vasario 24-27 dienomis, kur jis buvo vienu iš nedaugelio iš įvairių kraštų atvykusių lietuvių chorvedžių. Gegužės 4 d. vakare Chi-

cagoje Jaunimo centre įvyko atsisveikinimas su klaipėdiečiu. Jis čia dėkojo jį pakvietusiems bei priglaudusiems žmonėms: dr. J. Račkauskui, Chicagos Lietuvių Operos valdybos pirm. Vaclovui Momkui, vicepirm. Jurgiui Vidžiūnui, fotografui Jonui Tamulaičiui, Jaunimo Centro administratorei Skirmantei Miglinienei ir kitiems. Taip pat prisidėjo po gero pusmečio vėl grįžti į Chicago.

Čia dar reikia pažymėti, kad prie "Carmen" operos Chicagoje pastatymo taip pat prisidėjo ir klaipėdietė - tai solistė Nida Grigalaukaitė, kuri užsirekomendavo kaip viena iš geriausių šio spektaklio solistų.

Edvardas Šulaitis

1999 m. Lietuvių Fondo Stipendijų pakomisija (iš k.): Vytenis Kirvelaitis, Ramunė Lukienė, Sigita Balzekienė, Ramona Steponavičiūtė, pirm., dr. Antanas Razma, Pelnos skirstymo k-jos pirm.

A.A. Povilas Labanauskas

Neseniai Juno Beach, Floridoje, miręs Povilas Labanauskas buvo labai gabus tarpkarinės Lietuvos auklėtinis - jūrų karininkas. Greitai įsisavindavo svetimas kalbas. Amerikoje artimai bičiuliavosi su Kosto ir Elenos Čepinskaitės Jurgelių šeima Washington, DC, vėliau jų bendroje viloje Floridoje, kur

huanian American Information Center" New Yorke vadovas, vėliau tapęs "Amerikos Balso" lietuviškojo skyriaus vedėju. Tam centre 1950-taisiais dirbau. Užėjęs p. Labanauskas pasipasakojo, kaip sovietų tankams įsiveržus prie molo, kur buvo prisišvartavęs "Prezidentas Smetona", Kaizerio lai-

Tėvas

Visi sakydavo, kad mano tėvas Adomas turi "auksinius nagus". Artimi ir tolimi kaimynai ateidavo pas mus su visokiomis nelaimėmis: pradedant sustojusiu "budilniku", sutrukusia apyranke ir baigiant kopūstų ar agurkų raugimo statine. Futbolo kamuolių siūlės prairdavo, kameros, futbolo ar dviračio, be skylių neapsieidavo.

Išmušti langai nebuvo jokia naujiena, nes, žaidžiant kieme, kur besipirtum, langas būdavo priešais.

Pasitaikydavo ir skubių darbų, kuriuos Adomas turėjo atlikti metęs viską, ką bebūtų daręs. Jei vaikas, tėvui nesant namie, sugalvojo "pasiskolinti" tėvo dviratį, ir, nelaimė, padanga prakiurė ar retėžius nušoko, reikėjo ieškoti Adomo pagalbos, greitos pagalbos, nes tėvas grįžta iš darbo už poros valandų. Dviratis buvo sutvarkytas laiku, vaikas padėkojo ir prašė tėvo, kad niekam apie tai nesakytų. Pažadą gavo ir laimingas iškūrė namo.

Keletui dienų praslinkus, tėvas šnekučiavo su kaimynu, dviračio skolinčiojo tėvu. Jokių svarbių nutarimų nepadare, tik sutarė sekmadienį pažuvauti Nevėžyje. Jei oras geras, tai dviračiu būdavo malonus valandos važiavimas. Po žuklės, grįžus namo, kaimynas prasitarė, kad nebūtų galėjęs važiuoti, jei retėžius nebūtų sutvarkytas... paplojo tėvui per petį ir šypsodamasis atsisveikino.

Kartą atėjo maža, raudanti mergaitė su savo lėle, kurios abi kojos buvo nupjautos... Kalbininkas buvo jos vyresnis brolis. Didžiulės ašaros riedėjo skruostais. Ji pakišo lėlę ir maldaujančiomis akimis stebėjo tėvą. Tėvui darbuojantis ji papasakojo koks blogas jos brolis, jis net prie stalo nemoka apsieiti - jis sumerkia visą bulkutę į kakavą, padaro buzą ir mėgina ją valgyti ne su šaukštu, bet su pirštais, dėl ko priteršia visą stalą.

Neseniai jam nupirko batukus. Apavė sekmadieniui, apvilko naują "matroskę" ir prašė neišsitemti. Po poros valandų grįžo su dumblinais, apspardytais batais ir ištepta "matroske". To buvo per daug ir tėvas, jos pasitenkinimui, išpėrė broliui kailį.

Tas neklaūžada nebijojo nieko, jis mušasi net su didesniais vaikais. Vienintelis, ko jis bijo, yra mūsų pačių katinukas Murkus, kurį brolis mušdavo, net visaip kankindavo. Vieną kartą

nutvėrė katinuką už uodegos ir norėjo įmesti į balą. Murkus besigelbėdamas suvarė nagus į kankintojo ranką... Kraujas tekėjo, brolis žlumbė, o Murkus, kaip žaibas, išmovė lauk ir nepasirodė tris dienas. Grįžęs nėjo į vidų, tik sliūkinėjo po kiemą, bailiai dairdamasis. Ir tik po ilgo, gražaus prašymo, nuėjo tiesiai į virtuvę, kur jis visuomet valgydavo, ir pradėjo tiesiog ryti, net broliui pasirodžius neišsigando, kirto toliau.

Adomas, besiklausydamas mergaitės pasakojimo, sutvarkė lėlę ir padavė, jau besišypsodamas, mergaitei. Toji padėkojo ir buvo beeinanti durų link, kai staiga sustojo, grįžo pas tėvą, išsiėmė iš žiurstuko kišenės jau pradėtą čiulpti saldainį ant pagaliuko, iškio tėvui į burną ir išstrikseno per duris.

Tėvas imdavo atostogas vasaros gale skerstuvių metu. Tris savaites jis eidavo iš ūkio į ūkį, galbindamas ciukes. Savaitė aišku, kad mums mėsos netrūko, tik driskiams užėmus kraštą mėsingos dionos labai sulysio.

Nuvažiavę į ūkį, kuriame tėvo brolis Jonas šeiminkaudavo, tuojau pat įsirengdavome guolius klojime, kur niekas nakčia nekandžiojo, kur saulei tekant galėjome gerėtis ilgomis sidabro juostomis ant šieno... Pirmą rytą, kaip jau buvo įprasta, tėvas eidavo žuvauti. Prisiškęs sliekų iš vakaro, keldavosi labai anksti ir tempdavo mane, dar miegantį, prie upės. Aš žuvų nemėgau ir nemėgstu po šiai dienai dėl jų kvapo, bet kaip tyčia aš turėjau terliotis nuimanant nuo kabliuko pagautą žuvį ir užkabinant naują slieką. Visas pasaulis matė, kad aš kankinuosi, bet tėvas buvo užsispyręs padaryti iš manęs meškerioją. Žuvauti gražią dieną saulutei šildant gal ir nieko pikto, bet braidžioti ankstų rytą po ilgą, šlapia, šaltą žolę, tarp pakrantės krūmų ir sušlapti iki pačių kinkų...

Nemėgau matyti skerdimo, tuo labiau prisidėti prie jo, bet tėvas ir čia norėjo padaryti mane skerdiku, sakydamas, kad žmogus niekada nežino iš ko valgyti duoną.

Pats skerdimas nėra painus dalykas, jei žinai ką darai. Pirmiausia, gražioju išsivadinti nupenėtą kriukę į kiemą. Man kasant aukai tarpaušius, tėvas užmauna kilpą ant vienos užpakalinės kojos, aš perimu virvę ir laikiu, kol tėvas pasiroš. Gavęs ženklą pradėdau traukti virvę, kol koja išsitiesia ir pakyla nuo žemės. Tėvas tada nutveria tos pačios pusės priekinę koją ir kiaušė atsiranda ant nugaros, ko tėvui tereikia...

Ne kartą mačiau šeiminką ar tarnaitę, kuri nupenėjo nabą išliejant gaudžią ašarą.

Po skerdimo seka svilvinimas ir mėsinėjimas, nuo kurio bėgau kaip velnias nuo kryžiaus, nes, perskrodus pilvą, žarnos ir visos kitos turinys išvydavo pasaulį garuodamas ir skleisdamas nemalonų kvapą. Dar po šiai dienai krautuvėje negaištu ilgai prie "žalios" mėsytės, nors ir gražiai suvyniotos.

Kas liečia skerdimą, tėvas buvo tikras meistras, tačiau ir jis papuolė į painingą, nes užtaikė ant tikrai didelio kuilio, milžino, kuriam vien kriuksint žemė drebėjo. Veik visi aplinkiniai kaimynai sugūžėjo, mat norėjo pamatyti, kaip Adomas nudobs tą baisų sutvėrimą. Šį kartą aš pats turėjau užmaiti kilpą ant kojos. Tėvui davus ženklą, pradėjau traukti, bet koja nė krust, mėginu iš visų jėgų, tas pats - nė krust. Tėvas, nors ir matė, kad koja nepakilo, vertė vis tiek. Kuilyls pargriuvo, bet tik ant šono. Nežinau kodėl tėvas dūrė nepatogioje padėtyje, bet dūrė, ko pasėkoje milžinas sužvigo ir pasileido kraujuodamas į laukus... Idant galėčiau stipriau patraukti, buvau apvyniojęs virvę apie delną.

kelis kartus. Viskas įvyko taip greitai ir netikėtai, kad man nespėjus atsipalaiduoti nuo virvės teko pabučiuoti žemę.

Kuili radome už gero puskiometrio, paklupusį, bet dar besiginantį nuo šunų, kurie lakstydami ratu apie jį mėgino įkąsti.

Šlėga užbaigė visas kančias. Su kelių kaimynų pagalba milžinas buvo grąžintas į jo buvusią gyvenamą vietą, idant dingtų iš šio pasaulio... Mano atostogos kaime nebūdavo malonios iki to laiko, kada tėvas susiprato, kad iš manęs nepadarys nei žuvautojo, nei skerdiko.

Turiu prisipažinti, kad ir vėliau, atostogaujant be tėvo, negalėdavau likti kaime ilgiau kaip porą savaičių. Kaimynų jaunimas turėjo dirbti ir man vienam bindžinėti greit atsibodavo.

Visuomet prisimenu naktigones, kada žarijose keptos bulvės buvo skaniausias maistas, kurio nė vienas miesto valgis negali atstoti...

Dar dabar jaučiu barzdą tekantį ištrupusį sviestą...

Livonia, 1996 m.

S. B.

Inž. Povilas Labanauskas, "Amerikos Balso" lietuviškos laidos redaktorius, 1950 m.

pastaruoju metu jį globojo Jurgelių dukra. Advokatas Kostas Jurgėla ilgus metus buvo "Lit-

kų mininikas, Aljantų atiduotas Lietuvai, jis baidare pabėgęs pajūriais į Vokietiją. Savaitė, ar dvi prieš tai, žvalgams pranešus, kad kažkokie karo laivai artinasi prie Šventosios, tada vienintelio Lietuvos uosto, Labanauskas, karo laivo kapitonas, apie tai pranešęs vyriausybei, nė nelaukęs atsakymo, iškėlė signalines vėliavas "Plaukiu atakon" ir išplaukė pasitikti atplaukiančių karo laivų. Koks buvo nustebimas, kai sovietų karo laivų eskadra pasuko atgal jūron!

Nors buvo karininkas inžinierius, jis buvo priimtas į lietuviškąjį "Amerikos Balso" kartu su dainininke Darlis Drangeliene, pulk. Grinium ir kitais. Vėliau net vadovavo "Amerikos Balso" skyriui. Paliko malonaus, simpatiško žmogaus, viengungio, išpūdį.

Almus Šalčius

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju gerb.

SOFIJAI SAKALYS

iš E. Greenwich, RI,
už jos gerumą,
paprastumą,
širdies šilumą ir
man parodytą dėmesį
ir rūpestį
ligos metu.

Birutė Tamulynienė

A. + A. ALGIMANTUI G. BRAŽENUI

mirus, seseriai, ilgametel Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos direktorei Dr. NIJOLEI PARONETO su šeima ir visiems artimiesiems reiškia giliausią užuojautą ir dailnamės liūdesius.

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖS ŠALPOS
DIREKTORIŲ TARYBA
LKRŠ RAŠTINĖS TARNAUTOJOS

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems,
kad š. m. rugpjūčio 7 d. Royal Oak, Michigan, mirė
mylimas brolis ir dėdė

A. + A. ALGIMANTAS G. BRAŽENAS

Velionis buvo aktyvus Dainavos Jaunimo stovyklos talkininkas, Lietuvių Fronto Bičiulių narys, Lietuvių Bendruomenės Detroit Apylinkės valdybos narys, Dariaus ir Girėno klubo narys.

Nullūdusios liko dvynės seserys - dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto su šeima New Yorko valstijoje ir Vida Valtekūnienė su šeima Melbourne, Australijoje bei daug sūnėnų ir dukterėčių JAV, Australijoje ir Lietuvoje.

Laidotuvės įvyko rugpjūčio 11 d. 9 val. ryte su pamaidomis 10 val. Dievo Apvaldos bažnyčioje.

Viejoji gėlių šeima pageidauja, kad aukos būtų skiriamos Lietuvos Partizanų vado Juozo Lukšos gimnazijai.

Nullūde:

sesutės ir jų šeimos

Laidotuvių direkt. Yolanda M. Zapareckienė, tel. (313) 554-1275.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos popietė įvyko sekmadienį, rugpjūčio 8 d., lietuvių Apreiškimo parapijoje Brooklyne tuojau po sumos. Buvo karšta diena, ir svečiai pamažu rinkosi į nuotaikingai išpuoštą salę, kur jų laukė namuose pagamintas maistas, šalta atgaiva, kava ir namie kepti gardumynai. Pasivažiinę ir pasisvečiavę, turėjo progos išgity daugiau loterijos bilietų ne tik pagrindinei loterijai, bet ir aki viliojančių fantų pilnai "mini-loterijai". Pirmiausiai buvo traukiami bilietai "mini-loterijai", ir čia pasirodė ypatingai laimingų žmonių, kurie laimėjo net po kelis kartus. Laimingųjų tarpe matėme ir LKRŠ direktorių Tėv. Pranciškų Giedgaudą, OFM, bei svečią kunigą Robertą Pukenį, kuris parapijoje porą mėnesių pavaduoja išvykusį kun. Vyt. Palubinską. LKRŠ pavasario/vasaros vėjus užbaigtas ištraukiant pagrindinę loteriją laimėjusiųjų pavardes: 750 dol. laimikis - Stanley Dombrowski, Spring Hill, FL, dovana Vitaliaus ir Virginijos Sirusų iš Garrison, NY, ir Jono ir Giedrės Stankūnų iš Cos Cob, CT; 500 dol. laimikis - V. Sutkienė iš Edgewater, MD, dovana Dainiaus Glodo, Worcester, MA; 250 dol. laimikis - Mr. Mrs. Abbott, Sunnyside, NY, dovana Alondos Shumway, Worcester, MA; 100 dol. laimikis - LKRŠ (bilietėlis padovanotas dr. Covalsky), o pati dovana Kirkylos ir Remėzos firmos, Manhaset, NY. Nuosiržiai dėkojame visiems, kurie bet kokiū būdu prisidėjo prie šio vaje, ypatingai piniginių aukų paspyrimu. Sekantys asmenys nuoširdžiai talkino, kad popietė gražiai ir nuotaikingai

Algimantas G. Bražėnas, gyv. Royal Oak, MI, mirė rugpj. 7 d. Žiūr. mirties pranešimą 7-ame psl.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios
Parapijos klebonijoje jau galima kreiptis dėl mišių intensijų 2000-aisiais metais.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiai - ir atostogų metu - sekmadieniais lietuviškos mišios aukojamos 11:15 val. ryto.

Antanina (Naujokaitė) Vaišnienė mirė rugpjūčio 12 d. Putnamo ligoninėje, nuvežta ten iš Matulaičio slaugos namų, bet nebeatgaivinta. Gedulingos mišios bus aukojamos Matulaičio slaugos namų kopyčioje rugpjūčio 21 d., šeštadienį, 10 val. ryto. Giminės ir pažįstami kviečiami dalyvauti. Liūdi sūnus Rimas Vaišnis su šeima ir duktė Vida Klemienė su šeima.

Hamiltono "Aukuro" ir Šiaulių teatro aktoriai pasirodys K. Židinio didžiojoje salėje sekmadienį, rugpjūčio 29 d., 2:30 val. popiet, suvaidindami Stasio Lauciaus vaidinimą **"Ponios Žydrienės bendrabutis"**. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje **Apreiškimo par. žinios**
Parapijos piknikas įvyks **rugšėjo 19 d.**, sekmadienį, Kultūros Židinio kieme. Pradžioje 1 val. Bus skanių valgių, muzikos ir dainų.

praeitų: Jūlytė Jurgėlaitė, Malvina Klivečkienė, Pat Sidienė, Onutė Povilaitytė, Vladas Sidas, Josephine Senken ir Vida Jankauskienė. LKRŠ daugelį metų remia Lietuvos Katalikų Bažnyčią ir jos įvairias organizacijas, todėl kviečiame visus paremti jos darbus malda ir aukomis.

Pauliaus ir Daivos Šilbajorių sūnus ir duktė - dvynukai Laura ir Andrius šiemet baigė Syosset, NY, gimnaziją ir rudenį pradės lankyti kolegijas

Hamiltono "Aukuras" švenčia 50 metų jubiliejų. Šia proga atvyksta į New York'ą ir drauge su Šiaulių teatro aktoriais

suvaldins Stasio Lauclaus valdinimą:

"Ponios Žydrienės Bendrabutis"

Sekmadlenį rugpjūčio 29 d., 2:30 val. p.p.

Kultūros Židinio didžiojoje salėje - 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Nuo 12:30 val. Ir po spektaklio velks KAVINĖ ir gėrimų bufetas

Įėjimo auka - \$15.00; Jaunimui iki 18 m. - nemokamai

Visus nuoširdžiai atsilankyti kviečia

JAV LB L.I. ir Queens apylinkių ir Kult. Židinio Jungtinis komitetas

Svarus laiškas iš dangaus ŽVILGSNIS Į ŠVENTĄ RAŠTĄ

(atkelta iš 4 psl.)

Prisiminkime kunigo Česlovo Kavaliausko bendradarbius

Leidinio metrikeje išvardyti Senojo Testamento vertimo ir visos knygos rengimo spaudai darbininkai, bet nepakankamai duota žinių apie žmones, plūšėjusius prie Naujojo Testamento, ir ne bet kokiomis, o priespaudos sąlygomis. Tais kai kieno vadinamais "auksiniais lietuvių kultūros laikais" galėjome nurodyti tik šventų knygų rengimo talkininkus dvasininkus, bet jokiū būdu ne pasauliečius. Dabar laikas ištraukti juos iš užmaršties, patikslinti ir visą metriką.

Dabartinė metrikos forma sako, kad pirmąjį Naujojo Testamento leidimą kun. Česlovas Kavaliauskas parengęs vienu vienas. Tai būtų buvusi per didelė atsakomybė, kurios jis nenorėjo imtis. Nežinau, ar jis pats pasirinko, ar hierarchai pasiūlė redaktoriumi Liturginės komisijos sekretorių kunigą Vaclovą Aliulį, o atsakinguoju konsultantu teologijos daktarą kunigą Juozą Grigaitį, sovietų valdžios atstatytą Kauno teologijos fakulteto dekaną. Jis buvo arbitras, kai nesutapdavo (retail) vertėjo ir redaktoriaus nuomonės arba kai imdavo aliarmuoti kuris nors iš kunigų, mačiusių mašinraštyje kurią nors vertimo redakciją.

Nuo 1950 m. tiekdamas žodžius-posakius didžiajam Lietuvių kalbos žodynui, galėdavau apsilankyti MA Lietuvių kalbos institute, susipažinau su keliais Bažnyčiai palankiais moksliniais bendradarbiais. Veikloji kalbininkė Antanė Kučinskaitė (širdiečių kongregacijos sesuo) sutiko patyliuokais ištikrinti vertėjo ir redaktoriaus parengtus Naujojo Testamento tekstus; tai suuošiusi, budrioji Partija paakino Instituto vadovybę pirma proga išprašyti ją į pensiją, nors buvo be galo reikalinga toliau Žodyną rašyti. Kai 1970 m. rudenį buvau perkeltas į Kauną, sunku buvo dažniau siekti Vilnių, tada maloniai stojo į talką vertėjų vertėjas ir redaktorių redaktorių velionis Aleksandras Žirgulytis. Spaudoje esu rašęs apie šiuodu talkininkus, bet reikia, kad jų vardai būtų paminėti pačiame leidinyje taip pat, kaip ir Senojo Testamento talkininkų. Jeigu kas įrašomas vertimo darbininku, tai reiškia ne tik jo nuopelną, bet dar pirmiau atsakomybę. A. a. kun. Kavaliauskas toli gražu nenorėjo, kad būtų jam priskiriami darbai, kuriuos darė kas nors kitas. Jis atliko tai, kam reikėjo jo genialumo: išvalgos, polėkio, bet jis nebuvo knibčius, atidavė redaktoriui kalbinį stilistinį knebinėjimą, paaiškinimų rašymą, rodyklių bei lentelių sudarymą.

Vad. persitvarkymo pradžioje sušvito viltis pakartotinai išleisti Naująjį Testamentą. Per keliolika metų nuo pirmo leidimo buvo susirinkę pastabų, klausukų, tad, vyskupų laiminami, sulipdėme Redakcinę kolegiją antram leidimui rengti. Pats vertėjas nesidavė pritraukiamas dar kartą žiūrėti savo ir mūsų darbo, pareiškė mums visišką pasitikėjimą. O kas mėginta padaryti geriau? Vytautas Ališauskas per porą metų naršė NT tekstus ir teikė įvairiausių pasiūlymų. Jis kuo rūpestingiausiai sugretino sinoptines Evangelijas, kad tos teksto vietos, kur, pavyzdžiui, sutampa Mt ir Lk graikiškai, sutaptų ir lietuviškai, o kur bent per nago juodumą skiriasi graikiškai, skirtųsi ir lietuviškai. Kun. Aliuliui teko šitokius ir kitokius Ališausko siūlymus

LK Religinė Šalpa kovo 28 d. Apreiškimo par. salėje surengė Šventojo Rašto vienoje knygoje sutiktuves. Nuotraukoje iš k.: LKRŠ darbuotoja Josephine Senken, prel. Antanas Rubšys, įstaigos vedėja Vida Jankauskienė knygos sutiktuvių vaišėse

A. Žumbakienės nuotr.

tikrinti pagal graikišką originalą. Graikų kalbos mokėjimu jis neprilygo kun. Kavaliauskui, bet stiprus mokytojas buvo jam tą kalbą dėstę šešerius mokslo metų Marijampolės marijonų gimnazijoje, - turėjo šis tas būti pakaušyje užsilikę, kad galėtų su žodynu tikslinti nesidairdamas ir gramatiką.

Be to, su Vytautu Ališausku pridėjome NT sąvokų žodynelį ir dvi Senojo Testamento citatų Naujajame rodykles. Dr. Juozas Tumelis tuo pat metu parengė Naujojo Testamento lietuviškų vertimų bibliografiją. Nors artėjo Atgimimas, bet pasauliečiams bendradarbiams dar buvo per anksti skelbtis, todėl parašėme: "Redakcinė kolegija", be pavardžių. Nejaugi amžinai turėtume jas nutylėti, laikydamiesi sovietinių suvaržymų?!

Visa tai turėdami mintyje, siūlau taip patikslinti dalį metrikos:

Naujajį Testamentą iš graikų kalbos vertė ir įvadus parašė kun. Česlovas Kavaliauskas, redagavo, paaiškinimus ir rodykles parūpino kun. Vaclovas Aliulis, MIC, ir Vytautas Ališauskas, kalbą tikslino ses. dr. Antanė Kučinskaitė ir Aleksandras Žirgulytis.

I ateitį žvelgiant

Pasirodžius kun. Kavaliausko verstam Naujajam Testamentui, prelatas Ladas Tulaba prikišo, kad jo kalba per daug graži. Manau, tokį patį priekaištą (jeigu tai priekaištas) galima padaryti ir prel. A. Rubšio verstam Senajam Testamentui: nemanau, kad jo stilius sklandumu bei aiškumu nusileis Naujajam. Kaip esu girdėjęs, prel. prof. Rubšys remdamasis kun. Kavaliausko įgaliojimu, yra patikslinęs tuos Naujojo Testamento terminus, kurie jam rodėsi perteikti nepakankamai tiksliai, pvz., teisybė - teisumas (Mt 5,6.10), taigi galima būti ramūs, jog abiejų Testamentų vertimai yra visiškai patikimi.

Nuo 1997 m. rudens kiekvieno mėnesio pirmą šeštadienį Romos lietuvių būrys švenčia Eucharistiją Šv. Petro bazilikos Aušros Vartų Gailėstingumo Motinos koplyčioje, o po šv. Mišių dar "valandėlę nemenką" padraugauja kokioje netolimoje kavinukėje. Tai štai, sausio pirmąjį šeštadienį su džiaugsmu glostėme ir bučiavome ką tik per Milaną (Taizė šventę) pirmą mus pasiekusį Rubšio-Kavaliausko Šventraščio egzempliorių. Kadangi, kaip visada, vyravo studentiška publika, mėginau po kelių dienų paklausuoti išpūdžių tuos/tas, kurie/kurios buvo gavę jį pavartyti.

Mūsų jaunimėlis gerai išauklėtas, nesipuola priekabiauti prie garbių vyresniųjų darbo vaisiaus. Pirmiausia sako, kas svarbiausia,

kaip kitados romėnai: *pulchre, bene, recte* - gražiai, gerai, teisingai padaryta! Paskui kažkas priduria, gaila, kad tokia stambi knyga, netinka nešiotis, vežiotis. Kiti atsako: užtat puikiai tinka pagal šiuolaikinės liturgijos mintį nuolat laikyti išstatytą bažnyčioje - atverstą ant staliuko ar pulto priešais altorių ar šalia altoriaus, kad bet kada užėjęs lankytojas galėtų užmesti akį ir pajusti bei pareikšti pagarbą Dievo žodžiui. Suabejojome su jaunimu dėl vinječių stiliaus: eklektika. Lietuviškų pasakų knygų vinjetės su hebrajiškomis detalėmis.

Ar nebereikės daugiau vertimų? Šventojo Rašto tyrinėjimais nesibaigia, tikriausiai dar bus atskleista naujų duomenų, tad ir vertimai galės būti tobulinami. Bet norėčiau priminti būsiniams vertėjams, kad, norint imtis šitokio darbo, negana vien bibliinių studijų. Dar reikia daugokai pasimiklinti su mažesniais rašto darbeliais gimtąja kalba, labai įsijausi į lietuvišką stiliistiką, bent ne mažiau negu į hebrajišką ar graikišką. Ir būti gerai išidėmėjus visa, ką apie reikalavimus bibliiniams vertimams pasakė kun. dr. Jonas Ivanauskas jau minėtoje konferencijoje arkivyskupui Juozapui Skvireckui atminti (išsaudinta "XXI amžiuje", Nr. 92, 1998.12.11). Ne tik bibliistams, bet ir poetams magi versti poetines Šventojo Rašto knygas. Manau, išėitų tikrai įdomi studija, jeigu, pavyzdžiui, profesorė V. Daujotytė ir jos magistrantai emė panagrinėtų ir sugretintų J. Skvirecko, A. Jurėno, A. Liesio, D. Valenčio, K. Burbulio, A. Vėliaus, A. Rubšio ir S. Gedos Psalmyno vertimų poetiką.

Esu matęs A. Nykos-Niliūno, Č. Kavaliausko, A. Liesio Giesmių giesmės vertimus; kartu su išspausdintais Šventojo Rašto leidiniuose jie taip pat galėtų būti medžiaga studijai "Šventojo Rašto poezija lietuviškai".

Kai kurios Lietuvos Biblijos Draugijos vadovai judina klausimą, ar nereikėtų ir mums pasigaminti *Good News* tipo Biblijos vertimo, t. y. jos perpasakojimo šiokiadiene kalba. Bažnytinės kalbėsenos nepažįstančiai publikai, pirmam susipažinimui toks perpasakojimas gali būti naudingas. Turbūt tai turėtų atlikti kiti darbininkai, ne tie, kurie po keletą metų yra "sirgę" dėl to, kad kiekvienas Šventojo Rašto posakis skambėtų kuo tiksliau ir tauriau.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties** atstovai atvyks š. m. **rugsėjo 25 d.** ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose. Brooklyne mūsų atstovai yra **Alg. Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 ir val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Sutelkiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Parduodamas vienos šeimos namas Kearny, NJ, lietuvių apgyventame rajone, netoli lietuvių bažnyčios. Viena aukšte du miegamieji, didelė virtuvė, salonas, modernus vonios kambarys. Didelis ir aukštas rūsys su 4 kambariais. Kaina \$105,000. Skambinti: Eleanor Rokas, Danzi & Rokas Realtors, tel. 973-762-4450. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuoti
** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;
** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;
** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos. Dėl papildomos informacijos teiraukitės telefonu nuo 13 val.: **212-725-8807** (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytojų pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštu nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aido" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Eugenija Račkauskienė, Dorchester, MA, - 20 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Kaune nebrangiai parduodamas neįrengtas 2 aukštų "townhouse": 5 kambariai, virtuvė, 2 vonios, garažas, rūšys, erdvi palėpė ir nedidelis žemės sklypas. Skambinti po 6 val. vak.: 973 439-1169. (sk.)

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugsėjo 28 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.